

Calendarul evenimentelor și manifestărilor culturale

2017

Publicație anuală a Bibliotecii
Județene „Octavian Goga”

Publicație anuală a Bibliotecii Județene „Octavian Goga”
Calendarul evenimentelor și manifestărilor culturale
devenită deja tradițională, adună în cuprinsul său datele remarcabile ale anului 2017.

Datele incluse în calendar - aniversări, comemorări, evenimente istorice - au fost selectate pe baza materialelor de referință existente în colecțiile bibliotecii noastre. Obiectivul asumat al publicației de față îl constituie celebrarea, în primul rând, al unor personalități marcante ale literaturii, științei și artei românești și universale. De asemenea, au fost reținute în cuprinsul calendarului zilele naționale și internaționale importante, precum și evenimentele culturale organizate de biblioteca județeană, în colaborare cu partenerii săi.

Fotograful **VERESS Ferenc** (01.09.1832-03.04.1916) a fost ales personalitatea clujeană a anului 2017.

Decenii proclamate de ONU:

- 2008-2017 - Al doilea deceniu al ONU pentru Eradicarea Sărăciei
- 2010-2020 Deceniul Națiunilor Unite pentru Deșerturi și lupta împotriva deșertificării
- 2011-2020 Deceniul Națiunilor Unite pentru Biodiversitate
- 2011-2020 Deceniul Internațional pentru Eradicarea Colonialismului
- 2011-2020 Deceniul de Acțiune pentru Siguranța Rutieră
- 2013-2022 Deceniul Internațional al Aproprierii între Culturi
- 2014-2024 Deceniul Națiunilor Unite pentru Energie Durabilă
- 2015-2024 Deceniul Internațional pentru Persoanele de origine africană

Aniversări Internaționale ONU/UNESCO

2017 – Anul Internațional al Turismului Durabil pentru Dezvoltare

Aniversări/Comemorări UNESCO – propunerile României pentru 2017

100 de ani de la moartea criticului literar și omului politic **Titu MAIORESCU** (1840-1917)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A ANULUI

VERESS Ferenc

185 de ani de la naștere

Date biografice: n. 01.09.1832, Cluj – d. 03.04.1916, Cluj. Fotograf, proprietar al primului atelier fotografic din Transilvania, inițiator al primei reviste de fotografie în limba maghiară, titular al primului curs de fotografie la Universitatea din Cluj.

A absolvit la Cluj doar școala primară, pregătindu-se pentru meseria de aurar. Bazele fotografiei și le-a însușit la 16 ani ca, la 18 ani, să primească primul aparat de fotografiat de la mama sa.

După trei ani și-a deschis un atelier fotografic, primul de acest tip din Cluj și din Transilvania (1853). Primul album personal l-a realizat cu portrete ale personalităților clujene (1855). În anul 1858 s-a asociat cu pictorul Vastagh György în *Atelierul de fotografie și pictură* în care realizau portrete color. Pe lângă portrete, a acordat o atenție deosebită peisajelor și fotografiei urbane. Primele fotografii despre Cluj le-a adunat în albumul *Veress Ferencz. Kolozsvár képekben* (1859). Albumul a fost un cadou pentru *Societatea Muzeului Ardelean*, al cărui fotograf avea să devină în anul 1865. Câțiva ani mai târziu, Veress și-a fotografiat orașul din nou și în 1869 a realizat un nou album, pregătit pentru a fi făcut cadou împărătesei Elisabeta a Austriei - *Kolozsvár és környéke: fényképalbum Veress Ferenc műhelyéből*.

În următorii ani au urmat alte albume. Din cele cunoscute până azi, între 1859 și 1873, Veress a realizat albume cu fotografii din cinci orașe. Acestea sunt probabil cele mai cunoscute lucrări ale sale, fiind considerat în Ungaria un pionier în demersul de prezentare a orașului prin intermediul fotografiei.

Veress s-a arătat interesat în mod deosebit de fotografia color. Din 1866 Veress a făcut experimente în acest sens, iar în 1889 a rezolvat și problema fixării culorilor, bucurându-se de aprecierea specialiștilor. De numele său este legată și prima fotografie ceramică din Ungaria. A fost premiat pentru cele 300 de fotografii pe porțelan expuse la Székesfehérvár în 1876.

La 1 mai 1880 în vechea Galerie de Artă s-a deschis prima *Expoziție a Fotografilor Amatori*, Veress fiind unul din organizatorii care doreau să includă fotografiile într-un muzeu al fotografiei, idee care i-a aparținut și pe care a făcut-o publică din anul 1862. Din 1881 a predat la Universitatea din Cluj cursul de fotografie. În anul 1882, a susținut și publicat *Fényképészeti Lapok*, prima revistă de fotografie în limba maghiară, apărută până în anul 1888. Este semnificativă contribuția sa la literatura de specialitate.

În 1890 a fost obligat să-și închirieze atelierul din motive financiare. În anul 1897 și-a închis în totalitate afacerea și a continuat doar experimentele sale, fotografiind doar din când în când. Ultima fotografie cunoscută datează din 1911.

A fost în comitetul de organizare al expoziției de fotografii de la Cluj, din 1883. În anul 1889 a participat la *Expoziția mondială de la Paris*. În 1895 a fost membru în comitetul de organizare al *Salonului Național de fotografie de la Cluj*.

A fost membru în numeroase societăți și asociații: membru în comitetul de conducere al *Sétatéri Egylet* (Societății Parcului), membru fondator al primei societăți a fotografilor maghiari (1871), membru corespondent al Camerei de Comerț și Industrie din Cluj (1890), membru fondator al *Erdélyi Magyar Kulturális Egyesület – EMKE*, membru al Lojei francmasonice Unio (1887), vicepreședinte al *Erdélyrészi Kertészeti Egyesület* (Societatea Grădinarilor din Ardeal) etc.

Aprecieri critice:

A trăit în liniște printre noi un om interesant, fotograful Veress Ferenc și tot așa neobservat, fără vâlvă, a plecat din rândul celor vii [...]... cândva a generat cu adevărat revoluție în lumea fotografiei, când fotograful necunoscut din provincie a venit cu descoperirea sa: fotografierea color. (Újság. Kolozsvár, 1916, aprilie 4/77, p.5)

EVENIMENTUL CLUJEAN AL ANULUI

200 de ani de la vizita împăratului Francisc I și a soției sale Carolina Augusta la Cluj, prima vizită a unui împărat din familia Habsburg în orașul de pe Someș
(18-27.08.1817)

În anul 1817, ca urmare a invitației făcute de orașele transilvănene la 1807, Francisc I a efectuat o călătorie în Transilvania, principalul scop al vizitei imperiale fiind liniștirea populației care se confruntase cu foametea datorită dificultăților economice de după războaiele napoleoniene și a recoltei sărace.

Inițial, călătoria, stabilită pentru o lună, urma să cuprindă vizitarea orașelor Bistrița, Cluj, Sibiu și Caransebeș în Banat. Ulterior, itinerarul s-a dovedit mai complex, cu mai multe opriri la Bistrița, Năsăud, Cluj, Turda, Aiud, Alba Iulia, Zlatna, Abrud, Sibiu, Făgăraș, Brașov, apoi zona secuiască, de unde s-a întors la Sibiu, vizitând apoi orașele Deva, Hunedoara, Orăștie, Făget, de unde a ajuns la Caransebeș și Lugoj .

Venind în Transilvania de la Lemberg, în călătoria sa, monarhul a fost însoțit de împărăteasa Carolina și o suită impresionantă, care cuprindea pe lângă caleașca regală alte douăsprezece calești. Călătoria în Transilvania a durat din 14 august, când a pătruns în Transilvania prin Bucovina, și până la 29 septembrie, când a intrat în Banat.

Cuplul imperial a vizitat Clujul între 18-27 august 1817, prima vizită a unui împărat din familia Habsburg în acest oraș. Cuplul imperial a sosit dinspre Dej și a fost cazat în Palatul Banffy, fiind oaspetele guvernatorului Bánffy György. A luat parte la liturghia solemnă cu ocazia zilei *Sfântului Ștefan* (20 august), a prezidat ședința Guberniului, a vizitat și spitalul orășenesc. Cu acest prilej, împărăteasa a înființat o fundație pentru susținerea spitalului, iar împăratul i-a alocat o retribuție veșnică în sare, ce a fost onorată regulat până în 1918. Astfel, institutul a fost extins, devenind un spital național susținut de fundație, iar din 1820 – cu acordul împărătesei – a preluat numele de *Carolina*.

După încheierea vizitei, cuplul imperial a părăsit orașul înspre Turda.

La Cluj, mărturie a vizitei imperiale stă monumentul cunoscut ca *Obeliscul Carolina*, dezvelit la 4 octombrie 1831, de ziua onomastică a împăratului. Cele două basoreliefuri stil Biedermeier, realizate de Josef Klieber din Viena, reprezintă două scene din timpul vizitei imperiale: scena intrării în oraș a cuplului imperial prin Poarta centrală respectiv cuplul imperial ieșind pe poarta unei case însoțit de doamna de onoare a împărătesei și de judele orașului, împărăteasa fiind surprinsă oferind pomană în poarta spitalului, unei femei sărace îngenunchiate.

Până în anul 1899 *Obeliscul* s-a aflat în Piața Centrală – azi Piața Unirii, în acest an fiind mutat în piața Cetății Vechi, rebotezată Piața Carolina și cunoscută azi ca Piața Muzeului.

Bibliografie:

1. *Cluj-Napoca: Ghid turistic, istoric, cultural*/ Gaal György. – Baraolt; Cluj-Napoca: Editura Tortoma, 2014. ISBN 978-973-8995-17-8, p.85-88
2. *Vizita lui Francisc I în Transilvania (1817) și mitul „bunului împărat” în sensibilitatea colectivă românească*/ Nicolae Teșculă
3. http://diam.uab.ro/istorie.uab.ro/publicatii/colectia_bcsc/bcsc_7/23_tescula.pdf, accesat la 11 iulie 2016

PERSONALITATEA CLUJEANĂ LUNII IANUARIE

Catul BOGDAN

120 de ani de la naștere

Date biografice: n. 25 ianuarie 1897, Colmar, Alsacia, Franța - d. 5 februarie 1978, București. Pictor, grafician, muralist.

A fost fiul istoricului literar Gh. Bogdan-Duică și al soției sale de origine alsaciană. A urmat cursurile Liceului *Gheorghe Lazăr* (clasele I-III), ale Liceului *Mihai Viteazul* (clasele IV-VIII) și ale Școlii Superioare de Arhitectură din București (1915-1916), studii pe care le-a întrerupt pentru executarea stagiului militar, în timpul Primului Război Mondial, urmând Școala de Ofițeri de Geniu din Iași. În perioada 1919-1920, s-a pregătit la Academia *Julian* din Paris în vederea susținerii examenului pentru *École Nationale Supérieure de Beaux-Arts* (Școala Națională Superioară de Arte Frumoase), unde a studiat cu profesorul Ernest Laurent, absolvind studiile în 1923. A fost bursier al secției de pictură din cadrul Școlii Române de la Fontenay aux Roses (1922-1924).

Întors în România, și-a început activitatea didactică la Școala de Arte Frumoase din Cluj (1926-1933). În 1933, școala s-a transferat la Timișoara, așa că a fost obligat să se mute și el. A revenit la Cluj ca profesor la Institutul de Arte Plastice *Ion Andreescu* (1949-1951). Din 1951, a fost profesor la Institutul de Arte Plastice *Nicolae Grigorescu* din București, unde a profesat până în 1969, ca șef de catedră și decan.

A debutat în 1915, cu desene inspirate din vechi fresce românești, în *Buletinul Comisiunii monumentelor istorice*. Debutul expozițional a avut loc la Ateneul Român din București în 1919. În 1924, a avut prima expoziție personală în Sala *Mozart*, din București, împreună cu Lucian Grigorescu.

A avut numeroase expoziții personale și a participat la expoziții de grup organizate în țară și străinătate. Expoziții personale: București (1924, 1925), Cluj (1930). În 1970, i s-a organizat o amplă retrospectivă la București, itinerantă la Cluj și Timișoara (1971).

A ilustrat diverse lucrări: *Sufletul lui Faust* de V. Papilian (1930), *Cântând din fluier* de Grigore Popiti (1939), *Antologia poezilor bănățeni* (1941), *Povești* de P. Ispirescu (1942).

A colaborat la revistele: *Gazeta ilustrată*, *Darul vremii*, *Luceafărul*.

A făcut parte din grupul de pictori, condus de profesorul Paul Beaudouin, care a pictat Biserica *Sainte Géneviève de Nantère* și frontonul pavilionului expoziției de arte decorative de la Paris (1925). A pictat cupola altarului din Catedrala Ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului, ridicată în perioada 1923-1933, pictură care a dispărut în proporție de peste 70%, în 2002 fiind înlocuită cu mozaicuri. Împreună cu Ioachim Miloia, a executat pictura murală din Biserica ortodoxă din cartierul Iosefin, Timișoara, în anii 1935-1936.

A primit titlul de Profesor Emerit al Republicii Populare Române în 1964.

Aprecieri critice:

Horia Horșia: *E adevărat, Catul Bogdan nu este un inovator pe planul mijloacelor de expresie. Nu a preluat însă niciodată și niciodată, nu a continuat tradiția fără să ducă la desăvârșire experiența înaintașilor, prin propria-i experiență cu un aport evident original.*

IANUARIE

60 de ani de la apariția primului număr al revistei clujene de limba maghiară **Korunk** (serie nouă) (ianuarie 1957)

1 ianuarie

Ziua Mondială a Păcii

4 ianuarie

140 de ani de la nașterea filologului, istoricului literar și memorialistului **Sextil PUȘCARIU**, membru al Academiei Române, profesor de limba română la Universitățile din Cernăuți și Cluj (04.01.1877-05.05.1948)

5 ianuarie

Umberto ECO, semiolog și romancier italian - 85 de ani (05.01.1932)

6 ianuarie

90 de ani de la nașterea baritonului **David OHANESIAN** (06.01.1927-30.09.2007)

165 de ani de la moartea pedagogului francez **Louis BRAILLE**, inventatorul alfabetului și al sistemului de tipărit pentru nevăzători (04.01.1809-06.01.1852)

7 ianuarie

Doina MODOLA, critic literar, teatrolog, eseist, profesor universitar clujean - 70 de ani (07.01.1947)

10 ianuarie

55 de ani de la moartea compozitorului, dirijorului, profesorului clujean **Augustin BENA**. A fondat la Cluj primul Muzeu muzical din România (29.10.1880–10.01.1962)

13 ianuarie

80 de ani de la nașterea esteticianului și traducătorului **Victor Ernest MAȘEK** (13.01.1937-19.09.2002)

14 ianuarie

Petre SBÂRCEA, dirijor și pedagog, titular la Opera Română din Cluj (1957-1976), director al Filarmonicii din Sibiu (1977-1990) - 85 de ani (14.01.1932)

15 ianuarie

Ziua Culturii Naționale

167 de ani de la nașterea poetului, prozatorului și publicistului **Mihai EMINESCU**. (15.01.1850-15.06.1889)

16 ianuarie

75 de ani de la nașterea prozatorului și eseistului **Aurel Dragoș MUNTEANU** (16.01.1942-20.05.2005)

17 ianuarie

120 ani de la moartea preotului, filologului, folcloristului și profesorului universitar clujean **Grigore SILAȘI** (27.01.1836-17.01.1897)

21 ianuarie

90 de ani de la nașterea eseistului, poetului, traducătorului și editorului **Petru CREȚIA**. Premiul Uniunii Scriitorilor (1979,1993) și premiul „Timotei Cipariu” al Academiei Române (1977) (21.01.1927-15.04.1997)

165 de ani de la nașterea preotului, scriitorului și omului politic **Vasile LUCACIU**, unul din inițiatorii și redactorii *Memorandum-ului* din 1892 (21.01.1852-29.11.1922)

23 ianuarie

70 de ani de la moartea pictorului nabist francez, **Pierre BONNARD** (30.10.1867–23.01.1947)

24 ianuarie

Ziua Unirii Principatelor Române - 158 de ani de la Unirea Principatelor Române sub domnia lui Alexandru Ioan CUZA (24.01/05.02.1859)

155 de ani de la deschiderea, la București, a primului Parlament unic al României, când domnitorul Alexandru Ioan Cuza proclamă unirea definitivă a Principatelor (24.01.1862)

25 ianuarie

120 de ani de la nașterea pictorului, graficianului, muralistului clujean **Catul BOGDAN** (25.01.1897-05.02.1979)

135 de ani de la nașterea prozatoarei și eseistei engleze **Virginia WOOLF** (Adeline Virginia Stephen) (25.01.1882-28.03.1941)

27 ianuarie

Ziua Internațională de Comemorare în memoria victimelor Holocaustului

80 de ani de la nașterea poetului și epigramistului clujean **Ioan POP** (27.01.1937-30.08.2013)

185 de ani de la nașterea prozatorului și matematicianului englez **Lewis CARROLL** (Charles Lutwidge Dodgson) (27.01.1832-14.01.1898)

28 ianuarie

Ziua Europeană a Protecției Datelor Personale

130 de ani de la nașterea etnografului, folcloristului și profesorului universitar clujean **Romulus VUIA**. Fondator și primul director al Muzeului Etnografic al Transilvaniei și secretar al Societății Etnografice Române din Cluj (1923) (28.01.1887-02.07.1963)

130 de ani de la nașterea marelui pianist polonez de origine evreiască **Artur RUBINSTEIN** (28.01.1887-20.12.1982)

29 ianuarie

150 de ani de la nașterea romancierului spaniol **Vicente BLASCO-IBÁÑEZ** (29.01.1867-28.01.1928)

180 de ani de la moartea scriitorului și primului mare poet romantic rus **Aleksandr Sergheevici PUȘKIN** (26.05.1799-29.01.1837)

30 ianuarie

Ziua Internațională a Nonviolentei în Școală

165 de ani de la nașterea dramaturgului, prozatorului și ziaristului **I.(on) L. (uca) CARAGIALE** (30.01.1852-22.06.1912)

31 ianuarie

25 de ani de la atribuirea numelui marelui poet ardelean **Octavian Goga** Bibliotecii Județene Cluj (31.01.1992)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII FEBRUARIE

Traian GROZĂVESCU

90 de ani de la moarte

Date biografice: n. 21.11.1895, Lugoj/jud. Timiș - d. 19.02.1927, Viena. Tenor. Solist al Operelor din Cluj, Viena și Berlin

Școala primară și liceul le-a urmat la Lugoj. A dovedit de timpuriu aptitudini muzicale. S-a înscris la Facultatea de Drept a Universității din Budapesta, unde a început și cursurile de canto ale Academiei de Muzică. Și-a întrerupt studiile în timpul războiului. La sfârșitul acestuia le-a reluat, obținând diploma de absolvire în 1919.

Tot în 1919 a debutat la Opera din Cluj, înființată și condusă de Tiberiu Brediceanu. A cântat în corul Operei române, iar în 1920 a debutat în rolul *Pinkerton* din opera *Madame Butterfly* de Giacomo Puccini, devenind tenorul preferat al clujenilor. Înregistrează succese atât la Cluj cât și în turneele prin țară, la Arad, Timișoara sau București.

În anul 1923 a plecat la Viena, unde a luat lecții cu profesorul Franz Steiner. A fost angajat ca prim solist la Volksoper (debutul pe scena vieneză a avut loc pe 10 iulie 1923 cu opera *Paiate* de Ruggiero Leoncavallo), apoi la Staatsoper din Viena, unde a primit rolul lui *Rudolf* din *Boema* de Puccini și unde a fost prim tenor și a primit renumele de „al doilea Caruso”, sau „Caruso al Vienei”. Este momentul culminant al carierei sale, ajungând să fie un răsfațat al publicului, interpretând mai ales rolurile lui *Mario Cavaradosi* din *Tosca*, al ducelui din *Rigoletto*, al lui *Rudolf* din *Boema* sau al lui *Canio* din *Paiate*.

A fost angajat rând pe rând de marile Opere europene din Budapesta, Viena și Berlin. A cântat pe scenele Operelor din Praga, Brno, Salzburg sau Oslo. A abordat rolurile cele mai importante din opere faimoase. A cântat alături de mari soliști de operă ai timpului, sub bagheta dirijorilor Felix Weingartner, Richard Strauss, Franz Schalk. Printre talentele alături de care a dat reprezentații s-au numărat Selma Kurz, Lotte Lehmann, Maria Jeriza, Viorica Ursuleac.

A cântat pentru ultima dată pe scena Operei din Viena, în *Rigoletto*, la 14 februarie 1927. Își propusese să plece în Statele Unite ale Americii și urma să cânte peste o lună la Metropolitan Opera din New York. Însă, la 19 februarie, a fost ucis cu un glonte de revolver de soția sa, Nelly Kovesdy, căzută pradă unei crize de gelozie. A fost înmormântat la Lugoj, la 23 februarie 1927. Opera de Stat din Viena și întregul oraș și-au luat rămas bun într-o ceremonie funerară impresionantă, după care corpul neînsuflețit al tenorului a pornit spre casă, iar trenul în care se afla a oprit în fiecare oraș pe care îl străbătea pentru ca cei care l-au iubit să-și poată lua rămas bun de la el. La Lugoj a fost primit de toată suflarea orașului care l-a condus pe ultimul drum.

În memoria sa, teatrul și strada pe care a copilărit îi poartă numele, iar în Lugoj se organizează anual concursul de tenori *Traian Grozăvescu*. Și în Viena, pe strada Lerchenfelderstrasse numărul 62-64, se găsește o placă comemorativă, care-l amintește pe Traian Grozăvescu, ucis pasional pe 19 februarie 1927, de către soția sa, Nelly. Placa este opera sculptorului Ludovic Lichtfuss din Jimbolia, efigia fiind identică cu cea de pe casa din Lugoj, unde s-a născut tenorul.

Aprecieri critice:

Barbu Filaret: *Când se avânta în ariile sale favorite (Puccini) nu s-a mai gândit nimeni la arta dificilă a belcanto-ului. Tehnica respirației, registrul, intonația, frazarea, dar mai ales puterea dinamică a acutelor, erau pentru marele auditor niște vorbe inutile, lipsite de orice sens. La Grozăvescu nu s-a putut vorbi nici de îndeletniciri și cunoștințe tehnice, vocale, ci de o singură artă, spontană, izvorâtă din adâncul sufletului său de cântăreț talentat, neegalată în predispoziție și farmec...*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII FEBRUARIE

60 de ani de la inaugurarea activităților Casei de Cultură a Studenților din Cluj-Napoca
(10.02.1957)

Dorința studenților din Cluj de a avea o Casă de cultură, s-a împlinit în anul 1956 când s-a adoptat, de către Biroul Politic al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc din România, o Hotărâre Specială care prevedea crearea de asociații studențești și înființarea în toate centrele universitare a Caselor de Cultură Studențești. Se crea un pol cultural-artistic, un centru care aduna cluburile improvizate ale studenților. Un Consiliu provizoriu, format din studenți și tinere cadre universitare urma să creeze noua instituție care se numea Casa de Cultură a Studenților. Consiliul provizoriu din Cluj-Napoca l-a propus în funcția de director pe Hodorog Laurențiu, iar Ministerul Învățământului a emis actul oficial de numire.

Activitățile Casei de Cultură a Studenților au fost inaugurate în 10 februarie 1957, printr-un program de muzică și umor. În anul 1959, Casa de Cultură era deja foarte activă, cu 10 formații de artiști amatori, studenți la diferite facultăți. Un spectru larg de activități antrenau peste 350 de studenți. Între anii 1957-1959 au fost create formații artistice și cercuri teoretico-practice: ansamblul folcloric, corul mixt, două formații de teatru, cercul de recitatori, formația de jazz, formația de muzică ușoară, formația de dans modern, cercul foto, cineclubul, cercul de corespondență, cursurile de istoria artei și cenaclul literar. Formațiile artistice îndrumate de cadre didactice și artiști, cu un bogat repertoriu, au început să se prezinte la primele festivaluri locale și naționale.

Un moment hotărâtor l-a reprezentat obținerea unui spațiu propriu, în clădirea ridicată special pentru Casa de Cultură a Studenților, în Piața Păcii de azi. Proiectul a fost susținut de academicianul Hadrian Daicoviciu, rectorul Universității Babeș-Bolyai. Lucrările au început în iulie 1959, iar la 22 august 1960, clădirea a fost preluată de directorul Casei de Cultură a Studenților, Laurențiu Hodorog.

În ziarul local *Făclia* din 16 iulie 1959, a fost publicat textul fondator al Casei prin care Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române a aprobat construirea la Cluj a unei Case de Cultură a Studenților. Proiectul clădirii a fost realizat de arhitecta Natalia Mănduc, avându-l ca principal colaborator pe inginerul Matei Popescu. Din punct de vedere arhitectonic, clădirea reprezintă faza de tranziție între stalinismul clasicizant în arhitectura românească și modernism. Arhitecta a evitat orice element decorativ pe fațada clădirii, optând pentru un raționalism sever, în principiu modernist, însă nu e opacă stilistic. Geometria ritmată a ferestrelor alungite dă o anumită suplețe masivității compacte a clădirii. Sobrietatea ei e împlănită de amploarea generoasă a intrării, cu treptele lungi și primitoare. *Casa nu face parte dintre splendorile arhitecturale ale orașului, însă rămâne o singurătată expresivă: imagine concentrată a unei lumi care se voalează în timp și pare să nu mai fie decât ficțiunea unei ideologii.*

După 60 de ani, Casa de Cultură a Studenților a rămas edificiul cultural care găzduiește, formează, promovează și afirmă talentele studenților care frecventează cu perseverență și dăruire formațiile, cenaclurile, cursurile, cluburile, precum și multiplele activități organizate în casă sub îndrumarea referenților de specialitate. Azi, Casa de Cultură a Studenților reunește 19 formații artistice și 6 cenacluri, cluburi și cursuri. Palmaresul obținut prin intermediul acestor formații înscrie această instituție în rândul celor mai prestigioase instituții de cultură din centrul universitar clujean.

Bibliografie:

1. *Casa de Cultură a Studenților* la <http://www.eventim.ro/ro/venues/casa-de-cultura-a-studentilor-4858/venue.html>, accesat la 12 iulie 2016
2. *Clujul meu: oameni și locuri: O istorie subiectivă a Casei de Cultură a Studenților*/ Petru Poantă . – Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2006. ISBN 973-686-860-5 ; 978-973-686-860-3

FEBRUARIE

2 februarie

Mircea PETEAN, poet și prozator clujean, director al editurii *Limes* – 65 de ani (02.02.1952).
135 de ani de la nașterea marelui scriitor irlandez **James Augustine Aloysius JOYCE** (02.02.1882-13.01.1941)

4 februarie

Ziua Mondială de Luptă Împotriva Cancerului

145 de ani de la nașterea pictorului **Octav BĂNCILĂ** (04.02.1872-03.04.1944)

6 februarie

Gheorghe ROȘU, bas bariton, cadru didactic universitar la Academia de Muzică *Gheorghe Dima* din Cluj-Napoca. Premiul Uniunii Compozitorilor pentru promovarea muzicii românești - 70 de ani (06.02.1947)

85 de ani de la nașterea regizorului și criticului de film francez **François TRUFFAUT** (06.02.1932-21.10.1984)

8 februarie

90 de ani de la moartea geologului, mineralogului și paleontologului maghiar **Anton KOCH** (Antal KOCH). Primul profesor universitar de geologie și rector al Universității din Cluj (1895-1902) (07.01.1843-08.02.1927)

10 februarie

60 de ani de la inaugurarea activităților **Casei de Cultură a Studenților** din Cluj-Napoca (10.02.1957)

60 de ani de la apariția revistei **Tribuna - serie nouă**, editată de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă Cluj (10.02.1957)

11 februarie

170 de ani de la nașterea inventatorului american **Thomas Alva EDISON**, posesorul a peste 1000 de patente (fonograful, telefonul cu bobină de inducție, becul electric) (11.02.1847-18.10.1931)

12 februarie

155 de ani de la nașterea regizorului, dramaturgului și prozatorului **Alexandru DAVILA** (12.02.1862-19.10.1925)

13 februarie

Ziua Mondială a Radioului

140 de ani de la moartea actorului, regizorului și dramaturgului **Costache CARAGIALE** (29.03.1815-13.02.1877). Primul director al Teatrului Național din București, inaugurat în 1852

14 februarie

Dumitru ȚEPENEAG, prozator, promotor al onirismului în literatura română. Laureat al Premiului Uniunii Scriitorilor din România (1991, 1997) - 80 de ani (14.02.1937)

15 februarie

Dinu C. GIURESCU, istoric, membru corespondent (1990) și membru titular (2002) al Academiei Române și director al Muzeului Țăranului Român (2001-2005) - 90 de ani (15.02.1927).

160 de ani de la moartea compozitorului rus **Mihail I. GLINKA** (01.06.1804-15.02.1857)

90 de ani de la moartea tenorului **Traian GROZĂVESCU**, solist al operelor din Cluj, Viena și Berlin (21.09.1895-15.02.1927)

130 de ani de la moartea compozitorului clasic rus de origine georgiană, **Aleksandr P. BORODIN** (21.11.1833-15.02.1887)

16 februarie

BÁTHORY Ludovic, istoric clujean – 75 de ani (16.02.1942)

17 februarie

70 de ani de la moartea scriitoarei române de expresie franceză **Elena VĂCĂRESCU** (21.09.1866-17.02.1947)

18 februarie

Miloš FORMAN, regizor ceh de film. Laureat al Premiilor Oscar (1975, 1984) și Golden Globe (1975, 1984, 1996) - 85 de ani (18.02.1932)

19 februarie

65 de ani de la moartea scriitorului norvegian **Knut HAMSUN** (Knut Pedersen). Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1920 (04.08.1859-19.02.1952)

20 februarie

Ziua Mondială a Echității Sociale

85 de ani de la apariția revistei „**România literară**”, sub conducerea prozatorului Liviu Rebreanu **Mircea MALIȚA**, matematician, diplomat și eseist, membru al Academiei Române (1991), Ministru al Învățământului (1970-1972), Ambasador al României în Elveția și ONU (1980-1982) și în SUA (1982-1984) - 90 de ani (20.02.1927)

21 februarie

Ziua Internațională a Limbii Materne

Ziua Mondială a Cercetașilor

165 de ani de la moartea dramaturgului și prozatorului rus **Nikolai GOGOL** (19.03.1809-21.02.1852)

22 februarie

150 de ani de la nașterea fizicianului german **Heinrich Rudolph HERTZ**, descoperitorul undelor electromagnetice (22.02.1857–01.01.1894)

23 februarie

75 de ani de la moartea romancierului, dramaturgului și eseistului austriac **Stefan ZWEIG** (28.11.1881-23.02.1942)

25 februarie

175 de ani de la nașterea romancierului german **Karl MAY** (Karl Hohenthal) (25.02.1842-30.03.1912)

28 februarie

Ziua Apărării Civile în România

29 februarie

225 de ani de la nașterea compozitorului italian **Gioacchino Antonio ROSSINI** (29.02.1792-13.11.1868)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII MARTIE

PANETH Farkas

100 de ani de la naștere

Date biografice: n. 17.03.1917, Cluj – d. 23.06.2009, Cluj. Vicecampion european la tenis de masă, antrenor.

S-a născut ca al 4-lea copil al familiei. Cum părinții nu puteau să-i plătească studiile, a devenit ucenic pantofar. A început să joace tenis de masă la 14 ani, fiind descoperit și antrenat de Asociația Sportivă *Haggibor*.

În 1932 a câștigat campionatul județean. În 1933 a intrat în Societatea Sportivă *Uzinele Electrice* recent înființată și a câștigat titlul de campion pe oraș și pe județ. În 1934 a câștigat, la simplu, titlul de campion național la juniori.

A activat la Asociația Sportivă *Haggibor* din Cluj (1932-1937), iar din 1945 a evoluat la mai multe grupări sportive din Cluj (*KKASE, CSFPS, SSCC, Spartac*). În 1949 a jucat la *Progresul Cluj* și *Progresul București*, iar din 1959 la *Clubul Sportiv Muncitoresc Cluj* (ulterior *Clubul Sportiv Municipal*), până în 1987.

În perioada 1935-1953, ca sportiv, a câștigat *Cupa României* (în 1935 și 1947), 9 titluri de campion național în probele pe echipe, la dublu bărbați și dublu mixt, precum și numeroase titluri de vicecampion la simplu. Între 1934-1954, a fost selecționat în echipa națională, cucerind medalia de argint în proba pe echipe (alături de V. Vladone și M.V. Goldberger) la Campionatul Mondial din 1936 de la Praga, prima medalie obținută de tenisul de masă românesc. În proba de simplu, a participat la turneul de consolare, clasându-se pe locul I și a realizat încă un record în meciul cu polonezul Ehrlich, în care prima minge s-a jucat 2 ore și 15 minute (eveniment consemnat în Guinness Book). La Campionatul Mondial din 1937 de la Baden (Austria) ajunge până în sferturile de finală, iar la ediția din 1952, de la Bombay, se clasează între primii 16 jucători.

După august 1940, datorită originii evreiești, situația lui Paneth s-a înrăutățit. A evadat de mai multe ori evitând deportarea la Auschwitz. La finalul războiului a revenit la Cluj unde a aflat că, în afara unei surori mai mari, nimeni din familie nu a supraviețuit.

A reluat tenisul de masă și în 1947 a câștigat cupa în prima competiție românească de profil organizată după război. Din 1949 a fost jucător și antrenor la echipele *Progresul* și *CSM Cluj*. Discipolii săi clujeni au câștigat 120 de titluri naționale și 5 Cupe ale Campionilor Europeni. A fost instructor-jucător între anii 1949-1951, apoi antrenor principal al echipei naționale (până în 1986) cu care a câștigat 16 titluri mondiale și 32 de titluri europene (la seniori și juniori). A fost solicitat să pregătească tenismeni din Belgia, Italia, Germania, Grecia și Ungaria.

În 1936, prin *Înalt Decret Regal*, a fost decorat cu Medalia *Meritul Cultural pentru Sport* clasa a II-a. A fost Maestru Emerit al Sportului, Antrenor Emerit de tenis de masă (1951). A fost distins de Federația Internațională de Tenis de Masă, în 1993, cu prestigiosul ITTF Merit Awards. În anul 2000 i s-a conferit Medalia națională *Pentru Merit* clasa a III-a. I s-a decernat în 1994, titlul de Cetățean de Onoare al Clujului.

Paneth Farkas a fost subiectul unui documentar despre viața evreilor în timpul celui de-al doilea război mondial realizat de Steven Spielberg.

În memoria sa, din 2010 se organizează la Cluj, Concursul Memorial *Paneth Farkas*.

Aprecieri critice:

Gheorghe I. Bodea: *Paneth Farkas face parte din stirpea rară a celor care se poartă cu naturalețe și eleganță [...], impunându-se prin inteligență, spontaneitate, prin experiența deosebită acumulată în cele opt decenii de existență.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII MARTIE

290 de ani de la înființarea, la Cluj, cu sprijinul episcopului ardelean Antalfi János, a tipografiei
iezuite
(17.03.1727)

O primă tipografie iezuită a existat în secolul al XVI-lea la Cluj. Alături de tipografia lui Gaspar Heltaï, aceasta a funcționat pentru scurt timp (1581-1588) pe lângă școala superioară iezuită. Primele date despre această tipografie le-a oferit Róth Pál și Benkő József în 1785. Până azi sunt cunoscute doar două lucrări tipărite în această tipografie, una din 1581, *Theses de puro et expresso Dei verbo* de Schreckius Wolfgangus și alta din 1585, de același autor, *Adversus avthores Jvliani vt vocant Pseudocalendarii Varadini impressi pro A. 1585*.

Deși iezuiții reveniți la Cluj au preluat de la unitarieni mănăstirea Franciscană din Cetatea Veche, până la 1727 nu au reușit să înființeze o tipografie. Despre începuturile acesteia există date certe. La 16 martie 1772, Maria Tereza a cerut o situație asupra tipografiilor ordinelor călugărești. În răspunsul redactat la 16 septembrie 1773 se arăta că, tipografia iezuită fusese înființată de către episcopul romano-catolic Antalfi János la 17 martie 1727.

Dintre conducătorii tipografiei sunt cunoscuți: Welhammer Bernárd (1727-1730), Weichenberg Thaddeus Simon (cca. 1731-1736) și Becskereki Mihály (1740-1744).

În cei 45 de ani de funcționare au apărut numeroase lucrări la această tipografie, aproximativ jumătate în limba latină, jumătate în limba maghiară. Publicațiile au fost în primul rând cărți școlare.

Când, la 26 octombrie 1773, 40 de iezuiți au părăsit definitiv Clujul, s-a prevăzut ca tipografia să aibă aceeași soartă ca și celelalte bunuri ale iezuiților. Astfel, ea a fost preluată de piariști în stăpânirea cărora a ajuns întreaga moștenire iezuită. Dar tipografia nu a rămas totuși a piariștilor, ea a fost prima dată închiriată tipografului austriac Kollmann József Ferencz pe 10 ani și înaintea expirării acestui termen a fost vândută episcopului Batthyány Ignác care a preluat-o la 1783 și a administrat-o prin Béla József. La moartea episcopului tipografia a fost închisă, pentru ca apoi să fie cumpărată, în anul 1812, de profesorul universitar romano-catolic Bergai József. De la el a fost cumpărată, în anul 1829, de tipografia romano-catolică *Lyceum* și asimilată acesteia.

Bibliografie:

[A kolozsvári nyomdászat története](#)/Ferenczi Zoltán, accesat la 14 iulie 2016

MARTIE

1 martie

Ziua Mondială a Apărării și Protecției Civile

Ziua Mărtișorului

150 de ani de la apariția primului număr al revistei **Convorbiri literare**, organ de presă al grupării politice și literare **JUNIMEA**, condusă de Titu Maiorescu (01.03.1867)

180 de ani de la nașterea lui **Ion CREANGĂ**, *cel mai mare povestitor român*. Membru de Onoare post-mortem al Academiei Române (1948) (01.03.1837-31.12.1889)

3 martie

Ziua Internațională a Scriitorului

6 martie

90 de ani de la nașterea scriitorului columbian **Gabriel GARCIA-MARQUEZ**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1982) (06.03.1927 – 17.04.2014)

7 martie

75 de ani de la moartea omului politic francez **Aristide BRIAND**, în repetate rânduri prim-ministru și ministru de externe francez, unul dintre primii susținători ai unei Europe Unite. Premiul Nobel pentru Pace (1926) (28.03.1862 – 07.03.1932)

8 martie

Ziua Internațională a Femeii

Ziua Femeii (promulgată în România prin decret prezidențial 03.03.2016)

11 martie

Ziua Europeană a Victimelor Terorismului

13 martie

115 ani de la nașterea marelui artist liric, basul **Petre ȘTEFĂNESCU-GOANGĂ**, solist al Operei Române din Cluj (1932-1934). (13.03.1902-05.09.1973)

115 ani de la nașterea istoricului și profesorului universitar clujean **David PRODAN**. Membru al Academiei Române (1955) (13.03.1902-11.06.1992)

15 - 21 martie

Săptămâna Francofoniei

15 martie

Ziua Mondială a Drepturilor Consumatorilor

Ziua Maghiarilor de pretutindeni

16 martie

60 de ani de la moartea marelui sculptor român **Constantin BRÂNCUȘI**. Membru post-mortem al Academiei Române (1990) (19.02.1876-16.03.1957)

17 martie

100 de ani de la nașterea antrenorului de tenis de masă clujean **PANETH Farkas** (17.03.1917 – 23.06.2009)

290 de ani de la înființarea, la Cluj, cu sprijinul episcopului ardelean Antalffy János, a tipografiei iezuite (17.03.1727)

18 martie

175 de ani de la nașterea poetului simbolist francez **Stéphane MALLARMÉ** (18.03.1842-09.09.1898)

19 martie

100 de ani de la nașterea celui mai mare pianist român **Dinu LIPATTI**, profesor la Conservatorul din Geneva (19.03.1917–02.12.1950)

180 de ani de la începerea construcției turnului neogotic al Bisericii romano-catolice *Sfântul Mihail* din Cluj-Napoca, lucrare finalizată în anul 1859 (19.03.1837)

20 martie

Ziua Internațională a Francofoniei

Ziua Internațională a Astrologiei

Ziua Internațională a Teatrului pentru Copii și Tineret

21 martie

Ziua Internațională a Poeziei

Ziua Mondială de Luptă împotriva tuturor Formelor de Rasism și Discriminare

Ziua Mondială a Copiilor cu Sindromul Down

115 ani de la nașterea istoricului de artă și bibliotecarului clujean **Virgil VĂTĂȘIANU**. Membru al Academiei Române și laureat al Premiului *Herder* (1972) (21.03.1902-15.11.1993)

22 martie

Ziua Mondială a Apei

23 martie

175 de ani de la moartea romancierului și criticului de artă francez **STENDHAL** (Marie-Henri Beyle) (23.01.1783-23.03.1842)

25 martie

Ziua Poliției Române

60 de ani de la semnarea Tratatului de la Roma, tratat prin care s-au pus bazele Comunității Economice Europene (25.03.1957)

Ana BLANDIANA (Otilia Valeria Coman), poetă și publicistă. Laureată a Premiului Uniunii Scriitorilor (1970, 1977, 1998), a Premiului *Mihai Eminescu* al Academiei Române (1970) și a Premiului *Herder* (1982) - 75 de ani (25.03.1942).

150 de ani de la nașterea renumitului dirijor italian **Arturo TOSCANINI**, director al Teatrului Scala din Milano (1898-1903; 1920-1929), al Operei Metropolitane (1908-1915) și al Orchestrei Simfonice din New York (1926-1936) (25.03.1867-16.01.1957)

26 martie

190 de ani de la moartea marelui compozitor german **Ludwig van BEETHOVEN** (16.12.1770-26.03.1827)

27 martie

Ziua Mondială a Teatrului

Cornel UDREA, prozator, dramaturg, publicist, reporter clujean - 70 de ani (27.03.1947)

31 martie

180 de ani de la moartea romancierei engleze **Charlotte BRONTË** (21.04.1816 –31.03.1837)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII APRILIE

Camil MUREȘANU

90 de ani de la naștere

Date biografice: n. 20.04.1927, Turda/județul Cluj – d. 21.02. 2015, Cluj-Napoca. Istoric, profesor universitar clujean. Membru al Academiei Române (1990).

Născut la Turda, în 1927, în familia unui poet local, Camil Mureșanu a fost unul dintre cei mai cunoscuți istorici clujeni, cu lucrări de referință în domeniul istoriei medievale românești și a celei moderne universale, deși, în tinerețe a cochetat și cu literatura. Renunțând, însă, la această pasiune, deprinsă de la tatăl său, Teodor Mureșanu, viitorul istoric urmează studii secundare la Turda, iar apoi pe cele universitare la Cluj, absolvind Facultatea de Istorie în 1950. Își începe activitatea didactică universitară încă de tânăr, urmând treptele ierarhiei universitare până la cel mai înalt nivel profesional și ocupând diverse funcții de conducere în cadrul Facultății de Istorie-Filosofie a Universității *Babeș-Bolyai* din Cluj-Napoca, precum cea de decan între 1968-1976 și 1981-1989. În paralel cu activitatea de la catedră, Camil Mureșanu a avut și o vastă activitate științifică, confirmată în 1971 prin obținerea titlului de doctor în Istorie și continuată prin publicarea a peste 300 de lucrări, studii, articole în reviste științifice și prin participarea la numeroase congrese și conferințe din țară și din străinătate.

Bucurându-se de o mare notorietate academică, istoricul clujean a fost invitat să susțină cursuri la Columbia University din New York în 1978, iar după 1990 în calitate de profesor asociat, la Universitatea *Banatul* din Timișoara, îndeplinind, între 1995 și 2007, și funcția de director al Institutului de Istorie *George Barițiu* din Cluj-Napoca. A făcut parte din diverse comisii mixte ale istoricilor români și străini, încă din 1971, fiind ales în 1990 ca membru titular al Academiei Române. Pentru contribuțiile sale consistente la cercetarea istorică, dar și pentru implicarea sa în diferite responsabilități internaționale, istoricul Camil Mureșanu a fost omagiat cu acordarea titlului de *Doctor Honoris Causa* al Universităților din Oradea (1999) și Timișoara (2002), precum și cu cel de Cetățean de Onoare al municipiilor Cluj-Napoca, Turda și Blaj.

Camil Mureșanu a murit la 21 februarie 2015.

Opera (selectiv):

Dintre multele sale cărți, merită a fi amintite *Iancu de Hunedoara și vremea sa* (1957), *Revoluția burgheză din Anglia* (1964), *Imperiul britanic. Scurtă istorie* (1967), *Focul ocrotit de ape. Revoluția din Țările de Jos* (1969), *Simon Bolivar, 1783-1830* (1983), *Downing Street 10* (1984), *Președinții Franței* (1991), *Etape și probleme de istoria presei în epoca modernă* (1994), *Națiune, naționalism, evoluția naționalităților* (1996), *Europa modernă* (1997), *Istorie și cunoaștere* (2002). De asemenea, a contribuit la editarea volumului IV din tratatul de *Istoria României*, al *Atlasului istoric al României*, a colecției *Documente privind istoria României. C. Transilvania* și a volumelor *Documentele Revoluției de la 1848-1849 din Transilvania*, vol. VI-VII (2002-2005).

Aprecieri critice.

Ioan Aurel Pop: *A fost academician, dar mai presus decât atât, a fost profesor. Și mai mult decât profesor a fost un educator – ne-a învățat să fim istorici și oameni instruiți și ne-a învățat și cum să-i instruiem pe alții. Decan, membru al Senatului UBB, director al Institutului de Istorie, președintele Filialei din Cluj-Napoca a Academiei Române, Doctor Honoris Causa al atâtor universități, istoricul Camil Mureșanu a scris și a făcut istorie în același timp...*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII APRILIE

640 de ani de la atestarea documentară a primului spital din Cluj, spitalul *Sfânta Elisabeta*
(27.04.1377)

Primele spitale – de fapt niște azile-lazarete - au fost așezate pe lângă mănăstiri și biserici. În secolele XIV-XVIII, aceste spitale au devenit o necesitate, ca urmare a marilor epidemii din epocă (ciumă, lepră și mai târziu sifilis), care răspândeau spaimă peste tot. Primul spital atestat în Cluj, cunoscut pe baza unui document redactat la Turda, în 27 aprilie 1377, se numea *Sfânta Elisabeta*. Tradiția spune că a fost fondat de fiica regelui Andrei al II-lea, Elisabeta, devenită sfântă în 1235, însă acest lucru este puțin probabil.

Se pare că instituția a funcționat inițial în zona Cetățuiei, în capătul din jos al străzii Emil Racoviță de azi. În anul 1577 Regina Ungariei, Izabella, a oferit donații spitalului numit după *Sfânta Elisabeta*. Conform unor presupuneri, așezământul s-a și mutat la capătul străzii Ungurilor (azi Bulevardul 21 Decembrie 1918), dar nu este exclus nici ca acesta să fi funcționat până în 1671 pe strada Emil Racoviță de azi. La 1671, spitalul a fost mutat în Piața Centrală a orașului, pe atunci fiind sub patronatul unitarienilor, redevenind o instituție catolică doar din 1718. Până în anul 1768 spitalul s-a aflat în administrația municipalității. El era condus de un magistrul al spitalului, ca funcționar al orașului, și adăpostea bătrâni și bolnavi cronici. Numărul spitalizaților nu trecea de 20, proveniți din cele trei religii: catolici, reformați și unitarieni, dar au existat și perioade în care erau primiți doar exclusiv catolici.

În 1768 episcopul Batyai Antal a ordonat mutarea spitalului, considerat un focar de infecție, în afara centrului. Spitalul a primit fosta mănăstire a minoriților cu hramul *Sfântul Petru*, unde a avut posibilitatea de a-și continua activitatea. În 1818, coordonarea spirituală a eparhiei și a azilului de bătrâni *Sfântul Petru* a fost unificată, fiind preluată de aceeași frați minoriți. Spitalul și casa de bătrâni se întrețineau în primul rând din donații. În acea vreme numele i-a fost schimbat în *Casa bătrânilor nevoiași Sfântul Francisc și Sfânta Elisabeta*, deoarece jumătate din veniturile fraților erau alocate susținerii Spitalului *Carolina*, deschis în 1820, în Cetatea Veche.

În 1855 s-a decis, pe fondul deteriorării vechii clădiri, ridicarea actualului complex. Clădirea prezintă elemente gotice și romanice, combinate în stilul gotic. Proiectant a fost Hottner Ferdinand sau Böhm János. În nișa din turnul din curte se găsește statuia *Sfintei Elisabeta*. Partea alipită ulterior la aripa vestică era locuința și biroul preoțesc. Clădirea a fost finalizată la 1874.

Din 1912 îngrijirea bătrânilor a fost asigurată de ordinul maicilor milostive din Satu-Mare. În anul 1948 a devenit instituție de stat. Azi așezământul are un spațiu pentru 110 persoane fiind patronat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului.

Bibliografie:

1. *Cluj-Napoca : Ghid turistic, istoric, cultural*/ Gaal György. – Baraolt - Cluj-Napoca: Editura Tortoma, 2014. ISBN 978-973-8995-17-8, p.272-273
2. *Facultatea de Medicină, Școala medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-1990) : scurt istoric*/Florea Marin. – Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2004. ISBN 973-686-622-X, p.37
3. [*Szent Erzsébet-aggmenház*](#), accesat la 12 iulie 2016.

APRILIE

1 aprilie

136 de ani de la nașterea poetului și omului politic **Octavian GOGA**, patronul spiritual al Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din Cluj Membru al Academiei Române (1920) (01.04.1881-07.05.1938)
65 de ani de la moartea prozatorului și dramaturgului maghiar **MOLNÁR Ferenc** (12.01.1878-01.04.1952)

2 aprilie

Ziua Internațională a Cărții pentru Copii
Ziua Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO)

3 aprilie

Ziua NATO în România
Ziua Jandarmeriei Române

120 ani de la moartea marelui compozitor, pianist și dirijor german **Johannes BRAHMS** (07.05.1833-03.04.1897)

4 aprilie

Ziua Academiei Române
85 de ani de la nașterea regizorului de film rus **Andrei TARKOVSKI** (04.04.1932-28.12.1986)

5 aprilie

85 de ani de la nașterea prozatorului și publicistului **Fănuș NEAGU**. Laureat al Premiului Uniunii Scriitorilor din România (1964, 1968, 1970, 1976, 1977). Membru al Academiei Române (2001) (05.04.1932-24.05.2011)

6 aprilie

90 de ani de la moartea baritonului **Dimitrie POPOVICI-BAYREUTH**, director al Operei Române din Cluj (1920-1927) (18.08.1860-06.04.1927)

7 aprilie

Ziua Mondială a Sănătății
70 de ani de la nașterea criticului literar clujean **Petru POANTĂ**, membru fondator și redactor al revistei *Echinox* (1968-1970) (07.04.1947-07.09.2013)

8 aprilie

Ziua Internațională a Rromilor
175 de ani de la nașterea medicului **Carol I. DAVILA**, fondatorul școlii naționale de medicină și farmacie și creatorul învățământului medical universitar din țara noastră (08.04.1832– 24.08.1884)

12 aprilie

Ziua Mondială a Aviației și Cosmonauticii
Ziua Internațională a Rock-n-Roll-ului

13 aprilie

Ziua Mondială a Holocaustului

14 aprilie

100 de ani de la moartea oftalmologului polonez **Lazarus Ludwig ZAMENHOF**, inventatorul limbajului internațional *Esperanto* (15.12.1859–14.04.1917)

15 aprilie

Ziua Internațională a Culturii

565 de ani de la nașterea pictorului, sculptorului, arhitectului, omului de știință și teoreticianului de artă italian **Leonardo da VINCI** (15.04.1452-02.05.1519)

16 aprilie

Sărbătoarea Învierii Domnului Iisus Christos (Paștele ortodox și catolic)

18 aprilie

Ziua Internațională a Monumentelor și Locurilor Istorice

19 aprilie

135 de ani de la moartea naturalistului englez **Charles Robert DARWIN**, fondatorul teoriei despre evoluția speciilor și primul care a susținut teoria despre originea animală a omului (12.02.1809-19.04.1882)

20 aprilie

90 de ani de la nașterea istoricului și profesorului universitar clujean **Camil MUREȘANU**. Membru al Academiei Române (1990) (20.04.1927-21 02 2015)

22 aprilie

Ziua Mondială a Planetei Pământ

Ion CRISTOFOR (Ioan Cristofor Filipaș), poet, critic literar și traducător clujean - 65 de ani (22.04.1952)

120 ani de la moartea memorialistului, economistului și omului politic **Ion GHICA**, fruntaș al revoluției de la 1848, primul profesor român de economie politică, de mai multe ori ministru și prim-ministru, membru (1874) și președinte al Academiei Române (1876-1882, 1890-1893 și 1894-1895) (12.08.1816–22.04.1897)

23 aprilie

Ziua Mondială a Cărții și a Drepturilor de Autor

Ziua Solidarității Tineretului

Ziua Națională a Bibliotecarului Român

25 aprilie

Ziua Mondială a Orașelor Înfrățite

Semnarea Tratatului de Aderare a României la Uniunea Europeană (intrat în vigoare la 01.01.2007)

26 aprilie

Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale

27 aprilie

640 de ani de la atestarea documentară a primului spital din Cluj, **spitalul Sfânta Elisabeta** (27.04.1377)

29 aprilie

Ziua Mondială a Dansului

Ziua Națională a Veteranilor de Război

30 aprilie

Ziua Internațională a Jazz-ului

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII MAI

Adrian POPESCU

70 de ani

Date biografice: n. 24.05.1947, Cluj-Napoca. Poet, prozator și publicist clujean.

Clujean prin naștere, dar revendicându-se, în anii maturității, și ca bucovinean, după tată Adrian Popescu s-a născut la 24 mai 1947. Deși tatăl său era medic, el n-a urmat o carieră medicală, ci s-a lăsat cuprins de pasiunea scrisului literar încă de pe băncile liceului, debutând cu versuri în *Făclia* în 1962. A urmat Facultatea de Filologie a Universității din Cluj, fiind unul dintre fondatorii marcanți ai revistei și grupării *Echinox*. După absolvirea facultății, lucrează ca redactor la revista *Steaua* din Cluj, publicând numeroase volume de versuri, unele de o valoare excepțională, motiv pentru care a și fost premiat, în repetate rânduri, de Uniunea Scriitorilor sau de Academia Română, fără ca aceasta să-i schimbe felul de a fi, modest și generos, uneori de o umilință ironică.

Adrian Popescu a mai colaborat și cu alte reviste literare din țară, precum *Tribuna*, *Amfiteatru*, *România literară*, *Luceafărul*, *Vatra*, *Viața Românească* și *Convorbiri literare*. Devenit la maturitate un practicant catolic fervent, interesat de Roma și de alte centre ale spiritualității catolice, poetul și filologul clujean a fost la început atras de ideea descoperirii poeziei pure, atrăgându-și criticile lui Gheorghe Gricurcu, care, analizând cartea de debut a poetului -*Umbria*- constata că *Poezia nu mai e biografie sau confesiune, cât materie autonomă, decorativism superior*. Scrisul lui Adrian Popescu are, încă de la început, o identitate compactă, făcând imposibilă acțiunea influențelor. Lexicul preferat este unul livresc, cu trecut poetic. Nu este vorba de arhaisme pur și simplu, ci de cuvinte vechi, acceptate de multă vreme de convenția poeziei.

Pentru întreaga sa activitate creativă, Adrian Popescu a primit numeroase premii: din partea Uniunii Scriitorilor Români (1971, 1979, 1997); premiul *Mihai Eminescu* din partea Academiei Române, în 1989; Ordinul *Meritul Cultural* clasa A în grad de cavaler; Marele Premiu Național *Mihai Eminescu*, *Opera Omnia*, Botoșani (2007).

Opera (selectiv):

Între volumele de versuri cunoscute ale autorului, alături de *Umbria*, putem enumera: *Focul și sărbătoarea* (1975); *Câmpiile magnetice* (1976); *Curtea medicilor* (1979); *Suburbiile cerului* (1982); *O milă sălbatică* (1983); *Proba cu polen* (1984); *Vocea interioară* (1987); *Călătoria continuă* (1989); *Fără vârstă* (1998); *Drumul strâmt* (2001).

Pe lângă versuri, Adrian Popescu a publicat mai multe eseuri și romane: *Spuma și stânca*, eseu (1991); *Tânărul Francisc*, roman (1992) sau *Cortegiul magilor*, roman (1996).

Aprecieri critice.

Ion Pop: *Adrian Popescu se află, iată, în fața unei opere încă deschise, dar care este înscrisă deja pe un drum sigur, unul dintre cele mai originale și clar trasate pe harta valorilor literaturii române de azi.*

Al. Cistelean: *Poezia lui a atins o stabilitate «definitivă» și cu greu ne-ar mai putea contraria. Polenul melancoliei pare mai dens și el și se lasă până în bătaa mai gravă a versului...*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII MAI

125 de ani de la elaborarea *Memorandumului* de către fruntașii Partidului Național Român din Transilvania, document care exprimă nemulțumirea generală față de situația creată prin instaurarea regimului dualist austro-ungar în Transilvania (25/26.05.1892)

Memorandumul a însemnat o petiție semnată de liderii românilor din Transilvania și adresată împăratului austro-ungar Franz Joseph și cuprindea principalele revendicări ale românilor transilvăneni, printre care se număra recunoașterea drepturilor politice și profesionale. Documentul se dorea și un protest față de politica de maghiarizare practică de autorități, cuprinzând o analiză documentată a situației economice, politice, sociale și culturale a românilor de la formarea dualismului austro-ungar în februarie 1867. *Memorandumul* a marcat apogeul luptei de emancipare a românilor din Transilvania din secolul al XIX-lea, aducând problema românească în conștiința europeană.

Între 12 și 14 mai 1881, la Sibiu, a avut loc conferința de unificare a Partidului Național Român din Transilvania, prilej cu care s-a decis trimiterea unui memoriu Curții de la Viena. Documentul a fost redactat de Iuliu Coroianu și elaborat la Sibiu în prezența lui Ioan Rațiu, președintele PNR, Vasile Lucaciu, Gheorghe Pop de Băsești, Eugen Brote și Septimiu Albini. Aprobata la 25 martie 1892, petiția a fost prezentată la Viena pe 28 mai 1892 de o delegație formată din 300 de reprezentanți ai tuturor stărilor din Transilvania. La cererea guvernului de la Budapesta, împăratul Franz Joseph nu a dorit să primească delegația și *Memorandumul* a fost trimis necitit autorităților maghiare. Acestea, la rândul lor, au trimis documentul prefectului de la Turda cu specificația de a fi returnat lui Ioan Rațiu.

Cum documentul a fost tradus în mai multe limbi, tipărit și răspândit, autorii au fost dați în judecată în luna mai a anului 1894, acuzați de instigare prin presă. Procesul s-a desfășurat la Cluj, în clădirea de azi a Muzeului Etnografic al Transilvaniei, între 25 aprilie și 7 mai 1894. Cu această ocazie, Ion Rațiu a rostit celebra frază: *Ceea ce se discută aici este însăși existența poporului român. Existența unui popor însă nu se discută, ci se afirmă.* Procesul s-a încheiat cu condamnarea a 14 fruntași memorandiști la o pedeapsă cumulată de 31 ani și 18 luni de închisoare. Aceasta a generat proteste ale unor personalități din Vechiul Regat și străinătate. Guvernul maghiar nu a revizuit decizia, pe 16 iulie 1894 interzicând activitatea Partidului Național Român. În cele din urmă, împăratul Franz Joseph, ca urmare a presiunii la care era supus de opinia publică, dar și datorită intervenției diplomatice a regelui Carol I pe lângă Curtea de la Viena, la 19 septembrie 1895, i-a grațiat pe memorandiști.

Mișcarea memorandistă a fost cea mai importantă acțiune națională care a pregătit Unirea de la 1918. A îndreptat linia tactică a Partidului Național Român spre activismul politic și a întărit sentimentul național, proiectând problema românească în conștiința europeană.

Bibliografie:

1. [Memorandumul din 1892](#), accesat la 14 iulie 2016.
2. [Memorandul Transilvaniei](#), accesat la 14 iulie 2016.

MAI

1 mai

Ziua Internațională a Muncii

75 de ani de la nașterea istoricului, criticului de artă și profesorului universitar clujean **Mircea Gh.**

ȚOCA (01.05.1942 - 06.02.1999)

155 de ani de la înființarea **Reuniunii de lectură din Cernăuți** (01.05.1862)

2 mai

Ziua Națională a Tineretului

Tudor CĂTINEANU, profesor universitar clujean - 75 de ani (02.05.1942)

160 de ani de la moartea poetului, dramaturgului și romancierului francez **Alfred de MUSSET** (11.12.1810-02.05.1857)

245 de ani de la nașterea marelui poet romantic german **NOVALIS** (pseudonimul lui Friedrich Leopold von Handenberg) (02.05.1772– 25.03.1801)

3 mai

Ziua Mondială a Libertății Presei

5 mai

Ziua Europeană de Conștientizare pentru Drepturi Egale ale Persoanelor cu Deficiențe

7 mai

Ziua Mamei (prima duminică din luna mai legiferată din 2010)

150 de ani de la nașterea prozatorului polonez **Wladyslaw REYMONT**. Premiul Nobel pentru Literatură (1924) (07.05.1867-05.12.1925)

80 de ani de la moartea poetului ieșean **George TOPÎRCEANU**, laureat al Premiului Național pentru Poezie (1926) și membru corespondent al Academiei Române (1936) (21.03.1886-07.05.1937)

8 mai

Ziua Mondială a Crucii și Semilunii Roșii

Ziua Victoriei împotriva Fascismului (1945)

65 de ani de la moartea impresarului american de origine maghiară **William FOX** (Wilhelm Fried), fondatorul companiei cinematografice *20th Century Fox* (01.01.1879-08.05.1952)

9 mai

Ziua Europei (Ziua Schuman)

Ziua Independenței de Stat a României

Ionel HAIDUC, chimist și cadru didactic universitar clujean. Membru (din 1990) și Președinte al Academiei Române (2006-2014) - 80 de ani (09.05.1937)

11 mai

Ziua Internațională a Asistenței Medicale

14 mai

Ziua Tatălui (a doua duminică din luna mai legiferată din 2010)

Ziua Adolescentului (a doua duminică a lunii mai legiferată din 1997)

15 mai

Ziua Internațională a Familiei

Ziua Internațională de Acțiune pentru Climă

Ziua Internațională a Latinității

Ziua Europeană pentru Depistarea Melanomului

17 mai

Ziua Mondială a Societății Informaționale

Ziua Mondială a Telecomunicațiilor

18 mai

Ziua Internațională a Muzeelor

80 de ani de la nașterea poetului și publicistului clujean **LÁSZLÓFFY Aladár**, membru corespondent al Academiei Române (2003) (18.05.1937-21.04.2009)

145 de ani de la nașterea filosofului, matematicianului și scriitorului englez **Bertrand RUSSELL**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1950) (18.05.1872–02.02.1970)

19 mai

130 de ani de la nașterea sculptorului **Ion JALEA**. Membru al Academiei Române (1963) (19.05.1887-07.11.1983)

21 mai

Ziua Mondială a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare

Ileana VULPESCU, scriitoare - 85 de ani (21.05.1932)

130 de ani de la nașterea botanistului și profesorului universitar **Alexandru I. BORZA**, fondatorul Grădinii Botanice din Cluj-Napoca. Membru post-mortem al Academiei Române (1990) (21.05.1887-03.09.1971)

22 mai

Ziua Internațională pentru Diversitate biologică

60 de ani de la moartea poetului simbolist **George BACOVIA** (pseudonimul lui George Vasiliu). Premiul Societății Scriitorilor Români pentru Poezie (1925) și Premiul Național pentru Poezie (1934) (04.09.1881-22.05.1957)

23 mai

Gabriel LIICEANU, filosof, eseist și traducător, membru al *Grupului de la Păltiniș* și director al Editurii *Humanitas* - 75 de ani (23.05.1942)

24 mai

Ziua Europeană a Parcurilor

Adrian POPESCU, poet, prozator și publicist clujean, membru fondator al revistei *Echinox*, redactor (1972) și redactor-șef al revistei *Steaua*. Premii ale Uniunii Scriitorilor (1971, 1979, 1997) și premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Române (1989) - 70 de ani (24.05.1947).

25-26 mai

125 de ani de la elaborarea **Memorandumului** de către fruntașii Partidului Național Român din Transilvania, document care exprimă nemulțumirea generală față de situația creată prin instaurarea regimului dualist austro-ungar în Transilvania (25/26.05.1892)

28 mai

Ziua Mondială a Jocului

31 mai

Ziua Internațională împotriva Fumatului

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII IUNIE

Dorel VIȘAN

80 de ani

Date biografice: n. 25.06.1937, Tăușeni/județul Cluj. Reputat actor clujean de teatru și film, director al Teatrului Național din Cluj-Napoca (1993-2000)

Dorel Vișan este astăzi unul din marii actori români, membru al așa-zisei *Generații de Aur* a cinematografilei românești postbelice, cu o foarte bună reputație și la nivel european. Formarea intelectuală și parcursul profesional le începe cu Școala Pedagogică de Băieți din Cluj-Napoca, fiind diplomat în Arte (1955), apoi urmează cursurile Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică *I.L. Caragiale* din București, până în 1965.

A fost actor al Teatrului Național din Cluj-Napoca de la absolvirea Institutului și până la pensionarea sa în anul 2000. Între 1993 și 2000 a îndeplinit și funcția de director general al acestei instituții de cultură.

A predat cursuri de regie la Conservatorul *Gh. Dima* din Cluj-Napoca și de actorie la Universitatea din Oradea, abordând o variată gamă de roluri, de la cele comice la cele tragice. În teatru s-a afirmat mai ales ca actor de comedie, printr-un umor sănătos și savuros, parodic, neignorând, însă, registrul dramatic.

A primit numeroase premii: *Actorul Anului*, Premiul pentru cea mai bună interpretare masculină, Costinești (1981, 1990); *Cel mai bun actor al anului* (1987); Premiul revistei *Flacăra* (1988); Premiul Asociației Cineaștilor din România (1988); Cetățean de Onoare al municipiului Cluj-Napoca; Premiul de interpretare masculină, Montpellier - Franța (1995); Ordinul Național *Serviciul Credincios* în grad de Cavaler etc.

Repertoriul:

Dintre marile sale roluri teatrale, se disting mai ales: *Arlechino* din *Jocul dragostei și al întâmplării* de Marivaux, *Sir Toby Belch* din *A douăsprezecea noapte* de W. Shakespeare, *Președintele* din *Un om mușcat de oaie* de Vasile Rebreanu, *Ciubăr vodă* din *Despot Vodă* de V. Alecsandri, *Efimița* din *Conu' Leonida față cu reacțiunea* de I.L. Caragiale etc.

Din montările regizorale, pot fi amintite: *Amor pierdut, viață pierdută* de M. Eminescu, *Roata în patru colțuri* de V. Kataev, *Divorț în stil italian* de E. de Filippo și altele.

Debutul cinematografic din 1974, în comedia *Păcală*, a fost urmat magistral în *Între oglinzi paralele*, în regia lui Mircea Veroiu. Mai târziu, regizorul Mircea Daneliuc l-a vrut în filmul *Iacob*, film în care Vișan a realizat rolul său de referință, interpretare care i-a adus aprecieri dintre cele mai mari din partea unor publicații occidentale. Rolurile care au rămas, poate cel mai mult în mintea și inima românilor, jucate magistral de Dorel Vișan, sunt cel din *Moromeții*, regizat de Stere Gulea în 1985, în care a jucat rolul lui Tudor Bălosu, și cel din *Senatorul melcilor*, al regizorului Mircea Daneliuc, care i-a oferit rolul principal (senatorul Vârtosu).

Aprecieri critice:

Mircea Radu Iacoban: *Greu de crezut că, peste ani și ani, se va ivi un alt interpret care să despartă imaginea humuleșteanului de propunerea actoricească izbită de Dorel Vișan! Ca om al cetății, artistul clujean știe să depășească neliniștile și ezitățile iscate de întruchiparea cutărui personaj, spre a ajunge la marile întrebări, cu adevărat existențiale, cărora, din prudență, ezită să le propună răspunsuri tranșante.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII IUNIE

80 de ani de la festivitățile de inaugurare, la Cluj, a Colegiului Academic, în prezența regelui Carol al II-lea (13.06.1937)

La 13 iunie 1937 au avut loc festivitățile inaugurării Colegiului Academic din Cluj în prezența familiei regale a României. Clădirea se află la intersecția străzilor Emmanuel de Martonne și Mihail Kogălniceanu, pe locul unui vechi teatru din secolul al XIX-lea unde și-au lansat carierele mai mulți actori iluștri maghiari. La inaugurarea noului teatru din Cluj în 1906, această clădire a fost cumpărată de către stat pentru Universitatea din Cluj, iar după 1918 a revenit Universității *Daciei Superioare* pentru a servi ca depozit al muzeului botanic, ceea ce a contribuit la avansarea stării ei de degradare fizică, obligând Rectoratul Universității *Regele Ferdinand* să ia în discuție demolarea și ridicarea unei nou clădiri cu funcționalități variate.

Construit pe vechile fundații de piatră, după planurile arhitectului George Cristinel și numit inițial Colegiul *Regele Carol al II-lea*, noul edificiu, cu linii drepte și suprafețe plane, fără ornamente, mai specifice stilului funcțional al secolului al XX-lea, contrastează cu restul construcțiilor din jur. Istoria a fost schimbătoare și în privința denumirii acestei clădiri universitare, care s-a numit, între 1940-1944 Casa Studențească *Regele Matia*, apoi Casa Universitarilor din 1950, iar în zilele noastre Colegiul Academic. În ciuda acestei destinații universitare contemporane, spațiul clădirii Colegiului Academic a fost, mai degrabă, impregnat de atmosfera artistică, fie că vorbim de cea teatrală, până la începutul secolului al XX-lea, fie de cea muzical-sinfonică, datorită găzduirii, din 1955, a Filarmonicii de Stat *Transilvania*.

Astăzi, după revenirea clădirii în patrimoniul Universității *Babeș-Bolyai*, aici se află Facultatea de Studii Europene și Casa Universitarilor, Filarmonica *Transilvania* susținând concertele în regim de închiriere. Ca element de arhitectură, destul de inedit ca amplasament, este turnul prismatic de pe colțul clădirii dinspre intersecția amintită, construit, oarecum, în lateralul edificiului și prevăzut cu un geam vertical și îngust.

Bibliografie

1. *Cluj-Napoca. Inima Transilvaniei*/Alicu, Dorin (coord.)- Cluj-Napoca: Editura Studia, 1997
2. *Cluj-Napoca. Ghid turistic, istoric, cultural*/ Gaal, Gyorgy.- Cluj-Napoca: Editura Tortoma, 2014
3. [Colegiul Academic – Casa Universitarilor](#), accesat la 3 octombrie 2016

IUNIE

1 iunie

Ziua Internațională a Copilului

Concursul de desene ***Eroii cărților citite***, a 45-a ediție

2 iunie

15 ani de la inaugurarea **Secției pentru copii** și a **Ludotecii** în noul Sediul Central al Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj (01.06.2002)

4 iunie

Ziua Internațională a Copiilor – Victime ale Agresiunii

Sărbătoarea Înălțării Domnului (Rusaliile ortodoxe și catolice)

Ziua Eroilor

5 iunie

Ziua Internațională a Protecției Naturii și a Mediului Înconjurător

Ziua Națională a Învățătorului (Conform Legii nr. 289/2007)

8 iunie

Ziua Mondială a Oceanelor

15 ani de la moartea lui **Traian BRAD**, directorul Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj (1987-2002) (31.08.1945-08.06.2002)

12 iunie

85 de ani de la nașterea prozatorului și traducătorului clujean **BÁLINT Tibor** (12.06.1932 – 27/28.01.2002)

13 iunie

80 de ani de la festivitățile de inaugurare, la Cluj, a **Colegiului Academic**, în prezența regelui Carol al II-lea (13.06.1937)

Al. Florin ȚENE, poet și prozator clujean -75 de ani (13.06.1942)

14 iunie

Ziua Mondială a Donatorului de Sânge

90 de ani de la moartea cunoscutului umorist englez **Jerome K. JEROME** (02.05.1859-14.06.1927)

15 iunie

128 de ani de la moartea poetului, prozatorului și publicistului **Mihai EMINESCU** (15.01.1850-15.06.1889)

16 iunie

Mariana BOJAN, poetă, prozatoare și pictoriță clujeană, membru fondator al grupării *Echinox* – 70 de ani (16.06.1947)

17 iunie

Ziua Mondială pentru Combaterea deșertificării și secetei

85 ani de la nașterea pictorului, regizorului, eseistului și scriitorului român **Sabin BĂLAȘA** (17.06.1932-01.04.2008)

90 de ani de la nașterea scriitorului clujean **SÚTO András** (17.06.1927-30.09.2006)

135 de ani de la nașterea compozitorului american de origine rusă **Igor STRAVINSKY** (17.06.1882-06.04.1971)

19 iunie

Salman RUSHDIE, scriitor englez de origine indiană - 70 de ani (19.06.1947)

Malvinia URȘIANU, regizor și scenarist de film - 90 de ani (19.06.1927)

20 iunie

Ziua Mondială a Refugiaților

Radu GABREA, regizor de film - 80 de ani (20.06.1937)

21 iunie

Ziua Muzicii Europene

22 iunie

90 de ani de la nașterea regizorului de teatru **Vlad MUGUR**, director al Teatrului Național din Cluj (1965-1971). Premiul UNITER (1999, 2000) (22.06.1927-22.07.2001)

24 iunie

Dinu FLĂMÂND, poet, ziarist și critic, membru fondator al grupării *Echinox* - 70 de ani (24.06.1947)

120 ani de la moartea lingvistului, filologului și naturalistului clujean **BRASSAI Sámuel** (15.06.1800 - 24.06.1897)

25 iunie

Dorel VIȘAN, cunoscut actor clujean de teatru și film, director al Teatrului Național din Cluj-Napoca (1993-2000) - 80 de ani (25.06.1937)

165 de ani de la nașterea arhitectului și sculptorului catalan **Antoni GAUDI** (25.06.1852-10.06.1926)

26 iunie

Ziua Internațională contra Abuzului și Traficului de Droguri

Ziua Internațională pentru Susținerea Victimelor Torturii

Ziua Internațională de Colaborare în favoarea Păcii și Democrației

Ziua Drapelului Național al României

28 iunie

150 de ani de la nașterea dramaturgului, romancierului, poetului și eseistului italian **Luigi PIRANDELLO**. Premiul Nobel pentru Literatură (1934) (28.06.1867-10.12.1936)

29 iunie

180 ani de la nașterea lui **P.P. CARP**, publicist, critic literar, traducător și om politic român, membru fondator al Asociației literare *Junimea* (29.06.1837-21.06.1919)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII IULIE

Iuliu MOLDOVAN

135 de ani de la naștere

Date biografice: n. 15.07.1882 la Bogata de Mureș/județul Mureș – d. 19.07.1966, Cluj-Napoca. Medic igienist, profesor universitar. Creator al școlii moderne de igienă din țara noastră, primul profesor de igienă socială la Facultatea de Medicină din Cluj. A descoperit, izolat și utilizat terapeutic reticulina.

A absolvit școala primară și liceul la Mediaș. A urmat Facultatea de Medicină la Viena și Praga. Paralel a audiat cursuri la Facultatea de Filosofie, de Științe Naturale-Biologie și Drept. A obținut titlul de doctor în medicină la Praga în anul 1906, iar pe cel de doctor docent, la Viena în anul 1915.

La început a lucrat ca medic militar la Secția dermatologie și boli venerice, apoi la Laboratorul central de bacteriologie al armatei austro-ungare (unde s-a specializat în igienă, epidemiologie și sănătate publică). Și-a desăvârșit specializarea la Institutul de medicină tropicală din Hamburg, Institutul *Pasteur* la Paris, apoi la Roma și Napoli. În iulie 1914 a fost mobilizat și numit șef igienist în armata austro-ungară.

În 15 decembrie 1918, a fost numit secretar general al Resortului Ocrotirilor Sociale din Consiliul Dirigent al Transilvaniei, cu sediul la Sibiu (1918-1920). Între anii 1919-1920 a organizat Serviciul Sanitar și de Ocrotire din Ardeal. A fost profesor de igienă și medicină preventivă între anii 1919-1947 și decan între anii 1924-1925, la Facultatea de Medicină din Cluj. A fost directorul Institutului de Igienă și Igienă Socială din Cluj. În anul 1938 a fost numit directorul Regionalei Cluj a Institutului Social Român.

În activitatea științifică a fost preocupat de patologia șocului anafilactic, hipersensibilitate și alergii. Lucrările sale însumează peste 630 articole, monografii, manuale.

S-a aflat la conducerea *Astrei* în perioada 1932-1947, a Societății de Biologie din Cluj a editat și condus revista *Buletin eugenic și biopolitic* (1927-1945). În cadrul *Astrei* a susținut organizarea și dezvoltarea *Șoimilor Carpaților* - secția cultural-sportivă a asociației. A făcut parte din Comitetul Central al Ligii Antirevizioniste Române. A fost membru al Comitetului Județean Cluj al Partidului Național-Țărănesc. A fost deputat și senator. A ocupat funcțiile de Inspector general sanitar central (1923-1924), Secretar general și Subsecretar de stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale (1928-1929).

Pensionat forțat în anul 1947, a fost arestat în 5/6 mai 1950 și internat în temniță la Sighet. A fost eliberat din penitenciar la 5 iulie 1955.

A fost membru corespondent al Academiei Române din anul 1920, fiind repus în drepturi în anul 1990. În același timp a avut calitatea de membru titular al Academiei de Medicină din București și al Societății de Biologie din Paris. A fost decorat cu *Meritul Sanitar* clasa I și *Steaua României* în grad de ofițer.

Aprecieri critice:

Ioan Goia: [...] *dacă avem o școală medicală clujeană, dacă suntem cine suntem, respectați până și de dușmanii noștri, aceasta o datorăm înainte de toate lui Iuliu Moldovan și Iuliu Hațieganu. [...] Există încă mulți alții care merită un respect deosebit, însă niciodată să nu uitați că atunci când vorbim despre școala medicală clujeană românească, să începem cu aceștia doi.*

Florea Marin: *Profesorul Iuliu Moldovan a lăsat posterității o moștenire bogată și valoroasă pentru activitatea științifică și practică a multiplelor probleme de igienă din țara noastră. Pentru prof. I. Moldovan succesul n-a fost un fiu al întâmplării, ci rodul unei munci perseverente și îndelungate.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII IULIE

*50 de ani de la înființarea Secției de Colecții speciale
a Bibliotecii Județene "Octavian Goga" Cluj (1967)*

Inițiativa de a se deschide o secție de Colecții Speciale în cadrul bibliotecii publice din Cluj datează din anul 1967. Având în vedere că în municipiul Cluj existau deja cel puțin două biblioteci cu fonduri deosebit de prețioase – cea a Filialei Cluj a Academiei Române și Biblioteca Centrală Universitară, Biblioteca Județeană și-a propus ca în concordanță cu atribuțiile sale de bibliotecă publică, secția de Colecții Speciale să fie orientată cu precădere spre colecționarea unui fond care să conserve memoria culturală a Clujului.

Fondul de carte inițial a provenit din transferul de la Biblioteca Raională Zalău, subordonată Bibliotecii Regionale Cluj și din fondurile Rezervei Naționale de Carte din București. Inițiatorul și coordonatorul secției până în 1998 a fost Ioan Pop.

Secția a funcționat mai întâi la sediul bibliotecii, în Piața Ștefan cel Mare nr. 1, iar în anii '90, Colecțiile speciale s-au mutat pe strada Observatorului nr. 1, alături de nou înființata Filiala Zorilor .

În timp secția și-a îmbogățit patrimoniul și prin donațiile unor personalități clujene, cum ar fi: *Iosif Pervain, Olimpiu Boitoș, Petru Pipoș, Crișan Mircioiu, Gavril Mathe, Vasile Langa, Constantin Dumitrescu, Gheorghe Bodea, Ion Vlasiu* ș. a.

De la sfârșitul anului 2010, Colecțiile Speciale funcționează la noul sediu al bibliotecii, de pe Calea Dorobanților, nr. 104, ocupând în întregime etajul IV, tronsonul de vest. În cadrul secției cel mai spectaculos este *Fondul Emil Isac*, care a intrat în patrimoniul bibliotecii după desființarea Muzeului Emil Isac (2001). Camera de lucru a poetului este reconstituită cu ajutorul bibliotecii, mobilierului, tablourilor și obiectelor care au aparținut familiei Isac. Aici se desfășoară numeroase proiecte culturale destinate elevilor, care au prilejul de a învăța nemijlocit despre o mare personalitate clujeană și în sens mai larg, despre Clujul din perioada în care Emil Isac a trăit – sfârșitul secolului al XIX-lea – prima jumătate a secolului al XX-lea.

Din anul 2003, Secția de Colecții Speciale deține și o Casă Memorială. Este vorba despre un apartament de bloc, aflat pe alea Peana nr. 7, care adăpostește colecțiile de documente ale trei renumiți critici literari și profesori universitari clujeni: soții Liviu și Ioana Em. Petrescu și Dimitrie Popovici, tatăl Ioanei Em. Petrescu. După moartea lui Liviu Petrescu (1999), în lipsa unui testament al acestuia, locuința soților Petrescu a rămas în grija statului român, care a decis, datorită în mare măsură eforturilor depuse de directorul de atunci al bibliotecii, Traian Brad, ca tot fondul să fie trecut în administrarea Bibliotecii Județene. Pentru valorificarea fondului de documente s-a încheiat un protocol de colaborare între bibliotecă și Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai”. Din acest parteneriat au rezultat, sub coordonarea prof. univ. dr. Ioana Both, o serie de articole, lucrări de doctorat, precum și importante evenimente comemorative.

În prezent, secția poartă denumirea de *Compartimentul de Colecții speciale, cunoaștere și memorie locală* și deține un prețios fond de carte veche (101 cărți vechi românești, 232 cărți vechi străine), 2036 cărți rare (cărți cu dedicații, cărți bibliofile), 1.343 manuscrise (printre care: *Alexandria* – 1741, manuscrise ale unor mari personalități românești: *Lucian Blaga, Octavian Goga, Mircea Eliade, Emil Isac, Ion Vlasiu, Ion Agârbiceanu* ș.a.), 1624 fotografii (dintre care peste 800 de fotografii din Clujul vechi) ș. a.

O mare parte a fotografiilor și a documentelor referitoare la istoria Clujului din cadrul compartimentului au fost digitizate și se găsesc pe site-ul bibliotecii în cadrul *Contribuției românești la biblioteca digitală europeană*.

Bibliografie:

Lectura și biblioteca publică la Cluj/ Traian Brad . – Cluj-Napoca : Casa Cărții de Știință, 2001. ISBN 973-686-229-1

IULIE

1 iulie

Ziua Internațională a Arhitecturii

Gheorghe IANCU, istoric clujean – 75 de ani (01.07.1942)

Vincentiu ILUȚIU, publicist clujean, redactor la *Radio France International* - 70 de ani (01.07.1947)

Dan VERONA, poet - 70 de ani (01.07.1947)

2 iulie

140 de ani de la nașterea prozatorului german **Hermann HESSE** (Emil Sinclair). Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1946) (02.07.1877-09.08.1962)

3 iulie

50 de ani de la moartea istoricului, omului politic și profesorului universitar **Ioan LUPAȘ**. Fondator și codirector al Institutului de Istorie Națională din Cluj (1920-1945) (09.08.1880 – 03.07.1967)

4 iulie

Ziua Națională a Statelor Unite ale Americii - Ziua Proclamației Independenței Statelor Unite ale Americii (1776)

Ziua Crucii Roșii Române

Neil SIMON, dramaturg și scenarist de film american - 90 de ani (04.07.1927)

6 iulie

Teofil BALAJ, publicist și poet clujean - 80 de ani (06.07.1937)

7 iulie

130 de ani de la nașterea pictorului suprarealist și decoratorului francez de origine rusă **Marc CHAGALL** (07.07.1887-28.03.1985)

8 iulie

Șerban FOARȚĂ, poet și eseist - 75 de ani (08.07.1942)

Vasile PUȘCAȘ, istoric și profesor universitar clujean – 65 de ani (08.07.1952)

11 iulie

Ziua Mondială a Populației

80 de ani de la moartea compozitorului american **George GERSHWIN** (26.09.1898-11.07.1937)

13 iulie

85 de ani de la moartea sculptorului **Dimitrie PACIUREA** (02.11.1873-13.07.1932)

14 iulie

Ziua Națională a Franței

15 iulie

135 de ani de la nașterea medicului și profesorului universitar **Iuliu MOLDOVAN**. Fondatorul școlii de igienă și sănătate publică din Cluj (15.07.1882 – 19.07.1968)

16 iulie

145 de ani de la nașterea poetului simbolist, publicistului și traducătorului **Dimitrie ANGHEL** (16.07.1872-13.11.1914)

18 iulie

Ziua Internațională Nelson Mandela

19 iulie

135 de ani de la nașterea compozitorului și dirijorului clujean **Mihail ANDREESCU-SKELETY**.
Rector al Conservatorului din Cluj (1945-1948) (19.07.1882 - 08.06.1965)

20 iulie

Ziua Mondială a Șahului

Ziua Aviației Române și a Forțelor Aeriene

90 de ani de la moartea lui **FERDINAND I** (Victor Albert Meinrad de Hohenzollern-Sigmaringen),
rege al României (1914-1927) (24.08.1865-20.07.1927)

21 iulie

Corneliu LEU, scriitor - 85 de ani (21.07.1932)

110 ani de la nașterea lingvistului **Dimitrie MACREA**, director al institutelor de lingvistică din
București (1954-1958) și Cluj (1956-1966), membru corespondent al Academiei (1965).
(21.07.1907– 05.11.1988)

110 ani de la moartea marelui pictor **Nicolae GRIGORESCU** (15.05.1838– 21.07.1907)

26 iulie

145 de ani de la nașterea mineralogului și profesorului univeristar clujean **Gheorghe MUNTEANU-
MURGOI**, întemeietorul școlii pedologice românești (26.07.1872 - 05.03.1925)

27 iulie

85 de ani de la nașterea pictorului clujean **Paul SIMA** (27.07.1932-07.07.1991)

29 iulie

Ziua Imnului Național al României

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII AUGUST

TOMPA Gábor

60 de ani

Date biografice: n.08.08.1957, Târgu-Mureș. Regizor, publicist și poet. Director al Teatrului Maghiar de Stat din Cluj (din 1990)

A absolvit Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică I. L. Caragiale din București, secția *Regie, teatru, film și televiziune* (1981). A activat ca regizor (1981-1985), regizor principal (1985-1990) și director (din 1990) al Teatrului Maghiar de Stat din Cluj.

Profesor la Academia de Teatru din Târgu Mureș (1990-1995), este fondatorul Secției de Artă Teatrală a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (1991). A desfășurat activitate didactică la Școala de Teatru din Freiburg, Germania (1995), Academia de Teatru din Barcelona (1995-1999) și la Institutul de Teatru din Barcelona și Terrassa (Spania) (1999-2000). Din 2007, a fost director de program al Facultății de Regie la Universitatea din California, San Diego.

Este membru individual în Uniunea Teatrelor din Europa în perioada 2006-2008 până în momentul aderării Teatrului Maghiar de Stat Cluj la UTE și membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj. În anul 2000, a primit Ordinul *Steaua României* în grad de cavaler.

Participă la workshop-uri pentru regizori în Marea Britanie, Franța, Spania.

Repertoriul (selectiv):

A regizat numeroase spectacole de teatru în țară și străinătate: S. Beckett: *Ce zile frumoase!* (1979), G. Büchner: *Woyzeck* (1980), (1995), S. Mrozek: *Tango* (1981), (1985), (1999), L. Blaga: *Meșterul Manole* (1982), W. Shakespeare: *Hamlet* (1987), I.L. Caragiale: *O noapte furtunoasă* - (1988), W. Shakespeare: *Cum vă place* (1991), Székely János: *Maurii* (1991), S. Beckett: *Sfârșit de partidă* (1992, 1999, 2000), (2016), E. Ionesco: *Cîntăreaga cheală* (1992, 1996, 2000, 2009), A. Camus: *Neînțelegerea* (1993, 1997), Molière: *Tartuffe* (1994, 1996, 1999, 2000), S. Beckett: *Așteptându-l pe Godot* (1992, 1995, 1999, 2001, 2003, 2005), M. Visniec: *Angajare de clovn* (1996).

A fost onorat cu numeroase premii și distincții pentru activitatea sa în domeniul cultural.

Opera (selectiv):

A hűtlen színház / Teatrul infidel (1987); *Óra, árnyékok / Ceas, umbre* (1989); *Készenlét / Stare de veghe* (1990); *Aki nem én / Cel ce nu sunt eu* (1996); *Depressio Transilvanyae* : (1998); *Noé színháza / Teatrul lui Noe* (2004); *A tatu hozománya* (2007); *Címke-függöny* (2010).

Aprecieri critice:

Cristina Seleușan: *Spectacolele lui Tompa Gábor reușesc să surprindă prin jocul scenic, conceput ca joc antimimetic [...] Teatru al cuvântului, teatru de imagine, teatru-dans, toate aceste forme reprezintă modalitățile moderne de reprezentare, pe care regizorul T. Gábor le exploatează într-o manieră sincretică, prin varianta jocului antimimetic [...]*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII AUGUST

65 de ani de la primul vernisaj de la Muzeul de Artă din Cluj, înființat în 19 martie 1951 și găzduit, inițial, în clădirea *Redutei* (strada Memorandumului, azi sediul Muzeului Etnografic al Transilvaniei)
(21.08.1952)

Lucrările *Muzeului Ardelean*, împreună cu obiecte aparținând altor specialități, au fost expuse, în parte, mai întâi în clădirea Facultății de biologie, curând după înființarea la 23 noiembrie 1859 a *Societății Muzeului Ardelean*. Incluse apoi în cadrul antichităților au fost expuse, în 1874, împreună cu obiecte arheologice, în cele cinci săli ale Universității clujene. Unele lucrări de artă au fost prezentate în lăcașul nou al Universității, în 1901. Abia în 1913 se găsește un spațiu adecvat pentru expunerea unitară a pinacoteii, cele 166 de lucrări de pictură și grafică fiind așezate în 12 săli. După 1918, colecția, împreună cu materialul istorico-arheologic și pinacoteca Cioflec au trecut la Institutul de studii clasice înființat în anul 1929. O selecție din lucrările *Muzeului Ardelean*, împreună cu o parte din pinacoteca Virgil Cioflec căreia i s-au alăturat și lucrări dăruite de Anastasie Simu și Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, au fost expuse până în 1951 în clădirea Institutului de Studii Clasice. Pinacoteca Virgil Cioflec cuprindea o remarcabilă colecție de artă românească modernă. Printre cele 72 de lucrări donate se afla o sugestivă sinteză grigoresciană (31 de pânze) și un valoros ansamblu din opera lui Luchian, alcătuit din 19 lucrări în ulei și pastel.

Donația a fost făcută Universității clujene în iunie 1929 și perfectată în anul 1930. Prin grija donatorului, aceasta s-a efectuat în schimbul unei sume din care, pe parcursul anilor, pinacoteca s-a completat cu noi achiziții, ajungând în 1948 la 325 de lucrări. Cu materialul preluat de la Muzeul de arheologie, completat cu un transfer de la Muzeul de Artă al Republicii, s-a organizat în 1952 în clădirea *Redutei* (actualul sediu al Muzeului Etnografic al Transilvaniei), prima expunere de bază cu lucrări de artă românească și universală.

Și acest spațiu, deși printre cele mai bune de până atunci, s-a dovedit insuficient. În anul 1956, Comuna Urbană Cluj a dat *Palatul Banffy* în folosință Muzeului de Artă, înființat în anul 1951. În 1959 s-au deschis 28 de săli ale galeriei de artă națională.

Azi, Muzeul de Artă din Cluj-Napoca deține un patrimoniu deosebit de valoros de artă românească și universală (sec. XV-XXI) cuprinzând peste 13.000 de piese din care: pictură (peste 3.600 piese), sculptură (peste 450 piese), arte grafice (peste 5.600 piese), arte decorative (peste 200 piese) și fond documentar (peste 3300 piese).

Este una dintre cele mai prestigioase instituții muzeale cu profil artistic din România fiind nominalizat, în anul 1997, pentru prestigiosul *Premiu al Muzeului European al Anului- EMYA*. Calitatea programelor culturale organizate a fost recompensată cu premii naționale acordate de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național pentru expozițiile *Cultură și artă armenească la Gherla* (2003), *Abodi Nagy Béla* (2005) și *Avangarda din România în colecții clujene* (2007) precum și cu distincția acordată de Comitetul Național Român al Consiliului Internațional al Muzeelor -ICOM- pentru impactul asupra publicului a programului *De gustibus et coloribus...* (2010).

Bibliografie:

1. [Muzeul de Artă Cluj-Napoca](#), accesat la 15 iulie 2016
2. *Muzeul de artă din Cluj: Ghid/Negoiaș Lăptoiu*. - București: Meridiane, 1974, p.5-6.

AUGUST

2 august

80 de ani de la moartea prozatorului clujean **Pavel DAN** (03.09.1907 - 02.08.1937)

5 august

Octavian BOUR, grafician clujean - 80 de ani (05.08.1937)

Viorel CACOVEANU, prozator, dramaturg și ziarist clujean, redactor la ziarul *Făclia* (1962-1988) - 80 de ani (05.08.1937)

6 august

Ziua Mondială a Luptei pentru Interzicerea Armei Nucleare – Ziua HIROSHIMEI

Nicolae COMAN, biolog, cadru didactic, prodecan și decan (1988-1990) al Facultății de Biologie, prorector al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj (1993-1996) - 80 de ani (06.08.1937)

7 august

KÁNTOR Lajos, eseist și istoric literar clujean. Premiul Academiei de Științe din România (1974) - 80 de ani (07.08.1937)

85 de ani de la nașterea ziaristului și poetului **Ioan ARCAȘ**, redactor la revista *Tribuna* și redactorșef adjunct la ziarul *Făclia* (1963-1985) (07.08.1932-01.03. 2002)

8 august

TOMPA Gábor, regizor (din 1981) și director (din 1990) al Teatrului Maghiar de Stat din Cluj, poet și eseist - 60 de ani (08.08.1957)

9 august

Ziua Internațională a Popoarelor indigene

10 august

Nicolae PRELIPCEANU, poet și ziarist, redactor la periodicele *Tribuna* (din 1969) și *România Liberă* – 75 de ani (10.08.1942)

Barbu CIOCULESCU, publicist, poet, autor de ediții critice, traducător - 90 de ani (10.08.1927)

11 august

Fernando ARRABAL, dramaturg și cineașpaniol - 85 de ani (11.08.1932)

Ioan BOLOVAN, istoric și profesor universitar clujean – 55 de ani (11.08.1962)

12 august

Ziua Internațională a Tineretului

190 de ani de la moartea poetului și pictorului englez **William BLAKE** (28.11.1757-12.08.1827)

13 august

100 de ani de la moartea poetului, preotului, publicistului, etnografului și istoricului basarabean

Alexei MATEEVICI, autorul imnului național al Republicii Moldova, *Limba Noastră*. (16.03.1888-13.08.1917)

14 august

150 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului englez **John GALSWORTHY** (John Sinjohn). Premiul Nobel pentru Literatură (1932) (14.08.1867-31.01.1933)

15 august

Ziua Marinei Române

16 august

Gabriela MELINESCU, poetă, prozatoare și traducătoare - 75 de ani (16.08.1942)

17 august

145 de ani de la nașterea pionierului aviației românești și mondiale **Traian VUIA**, realizatorul primului zbor din lume efectuat exclusiv cu mijloacele aflate la bordul avionului (1906). Membru de onoare al Academiei Române (1946) (17.08.1872-03.09.1950)

18 august

Sorin ALEXANDRESCU, critic, analist literar și politic - 80 de ani (18.08.1937)

200 de ani de la prima vizită a unui împărat din familia Habsburg - **Francisc I** și a soției sale **Carolina Augusta** - la Cluj, (18-27.08.1817)

20 august

145 de ani de la moartea poetului romantic, romancierului **Dimitrie BOLINTINEANU**, participant la Revoluția de la 1848, ministru de externe în timpul domniei lui Al. I. Cuza, (14.01.1819-20.08.1872)

21 august

65 de ani de la **primul vernisaj de la Muzeul de Artă din Cluj**, (21.08.1952)

22 august

155 de ani de la nașterea compozitorului impresionist, pianistului și dirijorului francez **Claude DEBUSSY** (22.08.1862-25.03.1918)

23 august

Ziua Internațională pentru Comemorarea Sclaviei și Abolirii acesteia

Ziua Europeană de Comemorare a Victimelor Stalinismului și Nazismului

26 august

Marcel ȘTIRBAN, istoric și profesor universitar clujean. Specialist în istoria contemporană și istoria Bisericii Române Unite - 85 de ani (26.08.1932)

27 august

Ziua Națională a Republicii Moldova (1991)

29 august

155 de ani de la nașterea dramaturgului simbolist, poetului și eseistului belgian de expresie franceză **Maurice MAETERLINCK**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1911) (29.08.1862-05.05.1949)

31 august

Ziua Limbii Române

Zilele Bibliotecii Transilvania din Chișinău (1991)

150 de ani de la moartea poetului și traducătorului francez **Charles BAUDELAIRE** (09.04.1821-31.08.1867)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII SEPTEMBRIE

Nicolae BOCȘAN
70 de ani de la naștere

Date biografice: n. 24.09.1947 Bocșa/ județul Caraș-Severin –19.06.2016, Cluj-Napoca. Istoric și cadru universitar, decan al Facultății de Istorie (1992-1994), prorector (1996) și rector al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (2004)

Studiile primare, gimnaziale și liceale le-a absolvit la Bocșa, iar formația universitară și-a dobândit-o la Cluj, frecventând Facultatea de Istorie și Filosofie, Secția Istorie a Universității Babeș-Bolyai, între anii 1965-1970. A obținut în anul 1985 titlul de doctor în istorie cu teza *Români din Banat în epoca Luminilor*.

După absolvirea studiilor superioare a lucrat ca bibliotecar la Biblioteca Centrală Universitară *Lucian Blaga Cluj* (1970-1977). Din anul 1977 a îmbrățișat cariera universitară, la Facultatea de Istorie și Filosofie a universității clujene. A parcurs toate treptele afirmării universitare, de la gradul de asistent (1972-1982), la cel de lector (1982-1990), apoi conferențiar (1990-1994), din 1994 fiind profesor titular la Catedra de Istorie Modernă.

A fost membru în Comisia de Istoria Relațiilor Internaționale a Comitetului Internațional de Istorie, membru corespondent al Académie européenne des sciences, des arts et des lettres, a fost cooptat referent sau membru în comitete de redacție la diferite reviste științifice.

A fost prodecan al Facultății de Istorie și Filosofie (1991-1992), apoi decan (1992-1996), a deținut două mandate de prorector al Universității Babeș-Bolyai (1996-2004, 2008-2012). În intervalul 2004-2008 Nicolae Bocșan a îndeplinit funcția de rector al Universității clujene.

A fost Secretar științific la Centrul de Studii Transilvane din Cluj-Napoca, vicepreședinte al Consiliului Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (din 1995), Director al Institutului de Studii Istorice Italo-Român din Cluj-Napoca (din 2003).

I s-au decernat mai multe premii, medalii și diplome științifice: Premiul *Nicolae Bălcescu* al Academiei Române (1986), Premiul *Gh. Barițiu* al Academiei Române (1994), Medalia *Pro meritis* a Universității din Graz (Austria) (2010), *Doctor Honoris Causa* al Universității din Oradea (2010). A fost Cetățean de Onoare al orașului Bocșa (județul Caraș Severin).

Aprecieri critice:

Profesorul Bocșan a stimulat cercetarea istorică bănățeană și la nivel instituțional, el fiind autoritatea de necontestat a istoriografiei bănățene contemporane. Fapt și mai important, profesorul Bocșan a creat o școală, o școală de istoria Banatului, ai cărei reprezentanți sunt activi în instituțiile de cercetare din Banat și Transilvania.

Mai presus de toate, [profesorul Nicolae Bocșan n.n.] a știut întotdeauna să dăruiască celorlalți cu o rară generozitate. A fost posibil, astfel, ca generații după generații de studenți și doctoranzi să deprindă de la Domnia sa meșteșugul și pasiunea pentru cercetarea istorică, iar profesorul să fie în măsură să construiască unul din reperatele cele mai evidente ale desăvârșirii profesionale: o școală istorică veritabilă, ce se validează în câmpul istoriei bisericești a secolului al XIX-lea. (Catedra de Istorie Modernă, 24 sept. 2007)

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII SEPTEMBRIE

130 de ani de la inaugurarea, la Cluj, a Sinagogii neologe de către rabinul de Arad, Sándor Rosenberg. Sinagoga în stil maur a fost ridicată între anii 1886-1887
(07.09.1887)

Între vechile clădiri ale comunității evreiești pot fi amintite Școala primară a comunității în rit neolog de lângă *Templul Deportărilor*, înființată în anul 1904, în care funcționează azi o grădiniță, sinagoga *Poale Tzedek* (Lucrătorii Dreptății) a meșteșugarilor, de pe strada Gheorghe Barițiu, nr.16, care a funcționat între anii 1922-1974 după care a funcționat ca spațiu al unui depozit, iar din 1997 ca spațiu al *Casei Tranzit*, sinagoga ortodoxă *Sas Hevra*, înființată în anul 1898, de pe strada Croitorilor nr. 13, unde ființează azi Institutul de Iudaistică și Istorie Evreiască *Dr. Mosche Carmilly*. La nr. 21 pe aceeași stradă se afla Spitalul Evreiesc, înființat în perioada interbelică, în prezent Clinica Medicală III. Pe strada Tipografiei nr. 25 se află sediul Comunității Evreiești, pe strada David Ferenc nr. 16 este Casa de Rugăciune *Ohel Moshe*, înființată în 1910, care funcționează și în prezent, iar pe strada Andrei Șaguna nr. 28-30 funcționa mai demult o baie rituală (Mikve) etc.

Pe partea stângă a străzii Horea în direcția Gării, la numărul 21 se află sinagoga neologă.

Comunitatea evreiască neologă s-a constituit la Cluj în 1882, cuprinzând în mare parte reprezentanți ai marii burghezii și intelectualității sub conducerea lui Vilmos Farkasházi Fischer.

Sinagoga destinată acesteia a fost construită între anii 1886-1887 după planurile inginerului feroviar clujean Hegner Isidor, de către firma frații Horváth și firma Reményk Károly. În tratarea compoziției fațadei se îmbină elemente tradiționale și de inspirație orientală. Cornișa este bogat decorată și se termină la colțuri cu 4 turle mici tipic orientale. Turnurile și intrarea principală sunt de origine maură. Interiorul clădirii a fost refăcut în întregime, fiind conceput în stil neoclasic spre modern.

A fost inaugurată de șef rabinul arădean Sándor Rosenberg, la 7 septembrie 1887.

A fost renovată în anul 1912. Sinagoga a fost bombardată la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, dar a fost refăcută în 1947. La ultima renovare s-a așezat pe fațadă două plăci comemorative în limba română și ebraică, conform cărora această sinagogă este un templu memorial în onoarea evreilor din Transilvania de Nord, deportați în 1944 și care au fost exterminați în lagărele naziste. În interiorul sinagogii există mai multe inscripții care fac referire la victimele acelor vremuri precum și lista cu numele rabinilor.

Puținii locuitori evrei ai orașului, care au rămas, formează o singură comunitate care folosește această sinagogă.

Bibliografie:

1. *Cluj-Napoca de la începuturi până azi : (ghid istoric și turistic)* .- Cluj-Napoca : Clusium, 1995. ISBN 973-555-090-3, p.30
2. *Cluj-Napoca : Ghid turistic, istoric, cultural*/Gaal György. – Baraolt-Cluj-Napoca : Editura Tortoma, 2014. ISBN 978-973-8995-17-8, p.280-281
3. *Cluj-Napoca oraș al monumentelor*/ed. Dragoș Nicu .- Cluj-Napoca : Studia, 2006. ISBN 973-8390-37-0 ; ISBN 978-973-8390-37-9, p.63
4. *Kalauz a régi és az új Kolozsvárhoz : Kolozsvári séták*/Gaal György .- Kolozsvár : Korunk, 1992, p.117.
5. [Traseul Memoriei Evreiești în Cluj-Napoca](#), accesat la 13 iulie 2016.

SEPTEMBRIE

1 septembrie

Ziua Diplomației Române

170 de ani de la nașterea folcloristului **Simion Florea MARIAN**, întemeietorul etnografiei românești. Membru al Academiei Române (1881) (01.09.1847-11/24.04.1907)

185 de ani de la nașterea fotografului clujean **VERESS Ferenc** (01.09.1832-03.04.1916)

3 septembrie

Mihai CIMPOI, critic și istoric literar basarabean, membru de onoare al Academiei Române (1991) - 75 de ani (03.09.1942)

130 de ani de la moartea lingvistului **Timotei CIPARIU**, participant la Revoluția de la 1848, președinte al Asociației culturale **ASTRA** (1877-1887). Membru fondator al Academiei Române (1866) (21.02.1805-03.09.1887)

4 septembrie

105 de ani de la nașterea istoricului și criticului de artă clujean **Raoul ȘORBAN** (04.09.1912 - 18.07.2006)

110 ani de la moartea compozitorului, pianistului și dirijorului norvegian **Edvard GRIEG** (15.06.1843-04.09.1907)

7 septembrie

Ziua Europeană a Culturii Iudaice

130 de ani de la inaugurarea, la Cluj, a **Sinagogii neologe** de către rabinul de Arad, Sándor Rosenberg. Sinagoga în stil maur a fost ridicată între anii 1886-1887 (07.09.1887)

8 septembrie

Ziua Internațională pentru Alfabetizare

Gheorghe VLĂDUȚESCU, filosof. Membru al Academiei Române (1999) - 80 de ani (08.09.1937).

9 septembrie

Ziua Mondială a Frumuseții

10 septembrie

145 de ani de la moartea revoluționarului și omului politic **Avram IANCU**, conducător al Revoluției de la 1848 din Transilvania și luptător pentru drepturile românilor ardeleni (1824-10.03.1872)

11 septembrie

Alexa VISARION, regizor de teatru și film - 70 de ani (11.09.1947)

155 de ani de la nașterea scriitorului american **O'HENRY** (William Sydney Porter) (11.09.1862-05.06.1910)

12 septembrie

Ladislau GYÉMÁNT, istoric, cadru didactic universitar, director al Institutului de Iudaică din Cluj-Napoca (1990-2008) - 70 de ani (12.09.1947)

135 de ani de la nașterea prozatorului **Ion AGÂRBICEANU**, fondator al revistei *Tribuna* (1938). Laureat al Premiului Național pentru Proză (1927). Membru al Academiei Române (1955) (12.09.1882-28.05.1963)

13 septembrie

Ziua Pompierilor din România

Mircea BORGILĂ, profesor universitar și filolog clujean - 75 de ani (13.09.1942)

95 de ani de la nașterea orientalistului, publicistului și traducătorului **Sergiu AL-GEORGE** (13.09.1922-09.11.1981)

15 septembrie

Ziua Internațională a Democrației

Traian VEDINAȘ, critic și istoric literar clujean - 70 de ani (15.09.1947)

16 septembrie

Ziua Internațională pentru Păstrarea Stratului de Ozon

130 de ani de la nașterea pictorului și sculptorului alsacian **Hans ARP**, decorator al Palatului UNESCO din Paris (16.09.1887-07.06.1966)

130 de ani de la nașterea compozitoarei franceze **Nadia BOULANGER**, pedagog și director al Conservatorului de la Fontainebleau (16.09.1887-22.10.1979)

18 septembrie

70 de ani de la inaugurarea teatrului **Lucia Sturdza Bulandra** din București (18.09.1947)

19 septembrie

Ziua Europeană a Patrimoniului

Ziua Europeană a Porților Deschise

21 septembrie

Ziua Internațională a Păcii

Ziua Internațională Alzheimer

Ziua Europeană fără Mașini

185 de ani de la moartea romancierului și poetului scoțian Sir **Walter SCOTT** (15.08.1771-21.09.1832)

23 septembrie

Ziua Internațională împotriva Exploatării Sexuale și Traficului Femeilor și Copiilor

24 septembrie

Ziua Woerner - Ziua Parteneriatului pentru Pace

Ziua Mondială a Inimii

70 de ani de la nașterea istoricului și profesorului universitar **Nicolae BOCȘAN**. Decan al Facultății de Istorie (1992-1996), prorector (1996-2004, 2008-2012) și rector al *Universității Babeș-Bolyai* din Cluj-Napoca (2004-2008) - (24.09.1947-19.06.2016)

25 – 29 septembrie

Zilele Bibliotecilor de Cartier

26 septembrie

Ziua Europeană pentru Diversitate Lingvistică

125 de ani de la nașterea medicului și scriitorului clujean **Valeriu Lucian BOLOGA** (26.09.1892 - 30.10.1971)

125 de ani de la nașterea poetei, scriitoarei și traducătoarei ruse **Marina ȚVETAeva** (26.09.1892-31.08.1941)

27 septembrie

Ziua Mondială a Turismului

28 septembrie

135 de ani de la nașterea istoricului și arheologului **Vasile PÂRVAN**. Membru al Academiei Române (1913) (28.09.1882-26.06.1927)

170 de ani de la nașterea compozitorului, dirijorului, pianistului și pedagogului **Gheorghe DIMA**, fondator și primul director al Conservatorului de Muzică și Artă Dramatică din Cluj (1919-1925). Membru de onoare al Academiei Române (1919) (28.09.1847-04.06.1925)

29 septembrie

Mihai BĂRBULESCU, istoric, arheolog și profesor universitar clujean - 70 de ani (29.09.1947)

205 de ani de la nașterea istoricului și politicianului **Eudoxiu HURMUZAKI** (Eudoxius Freiherr von Hormuzaki) (29.09.1812-10.02.1874)

470 de ani de la nașterea romancierului spaniol **Miguel de CERVANTES** (29.09.1547-22.04.1616)

30 septembrie

Ziua Internațională a Traducătorilor

140 de ani de la nașterea istoricului și arhivistului clujean **KELEMEN Lajos** (30.09.1877-29.07.1963)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII OCTOMBRIE

Dominic STANCA

125 ani de la naștere

Date biografice: n. 04.10.1892, Petroșani/județul Hunedoara – d. 02.04.1979, Cluj-Napoca. Medic. Întemeietorul primului spital de ginecologie-obstetrică din Cluj

A fost unul dintre marii medici ai Clujului, cunoscut astăzi mai ales datorită Clinicii de Obstetrică și Ginecologie II din Cluj-Napoca, instituție care-i poartă numele datorită contribuției sale esențiale la înființarea acesteia. Născut la Petroșani, județul Hunedoara, în 4 octombrie 1892, Dominic Stanca a urmat studii secundare în localitatea natală, ca apoi să urmeze studii universitare în domeniul medical la Universitatea din Cluj, între 1910 și 1915. Devine Doctor în medicină în anul 1916. Lucrează ca medic militar, inițial, la Viena, ulterior fiind trimis pe frontul din Est și apoi pe cel din Italia. La sfârșitul Primului Război Mondial, Dominic Stanca a făcut parte din două organizații românești - *Sfatul Muncitoresc* și *Sfatul Național Român* - fiind delegat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918. În aprilie 1919 vine la Cluj unde organizează serviciul medical, inaugurând primul spital de ginecologie-obstetrică, înființat sub noua administrație românească a Transilvaniei și în cadrul căruia deschide o farmacie ce deservea și alte instituții din oraș subordonate Ministerului Sănătății.

Pe lângă activitatea didactică, medicul Dominic Stanca o continuă pe cea medicală și de cercetare prin descoperirea, în 1927, a apelor sărate-sulfuroase de la Someșeni, a căror proprietar chiar ajunge, încercând o valorificare a lor pentru diverse categorii de pacienți, dar fără succes, din cauza retragerii administrației românești din Cluj și din Transilvania de Nord. În 1940 se retrage cu întreaga familie și cu o parte din colaboratori la Orăștie, unde va organiza Spitalul de stat local, iar în 1943 va organiza un spital cu 300 de paturi pentru Crucea Roșie la Suceava. Își publică cunoștințele și experiențele medicale atât în reviste din țară (*Clujul medical*, *Revista de balneologie și climatologie*) cât și din străinătate (*Zentralblatt für Dermatologie* - Viena, *Magyar nagygyaszat* - Budapesta). De asemenea, este autor al monografiilor *Campania antisifilitică în orașul Cluj între anii 1921 -1924* (1934), *Cunoștințe pentru toți despre sifilis* (1925), *Prostituția și bolile venerice* (1925) și *Contribuții la istoricul sifilisului în Ardeal* (1925).

Imaginea de bun practician în medicină este completată de latura mai sensibilă a scriitorului Dominic Stanca, ale cărui încercări literare au apărut în câteva reviste din țară: *Societatea de mâine*, *Transilvania*, *Cosânzeana*, *Utunk*, *Foaia noastră*.

Moare la 1 aprilie 1979, la Cluj-Napoca.

Aprecieri critice.

Florea Ioncioaia: *Este vorba mai întâi de a readuce în atenție numele și opera memorialistică a medicului-profesor Dominic Stanca, despre care știam câte ceva mai mult prin asociere cu mai cunoscutul său fiu cu același nume sau cu nepoții săi Radu și Horia Stanca. Iar cu acesta este reconstituită o lume, aceea a societății ardeleni și imperiale din primele decenii ale secolului XX, atât de diversă, pitorească și mai ales fremătătoare cum abia o mai putem imagina astăzi. Apoi, este vorba de a reconstitui universul intelectual și afectiv al lucrării lui Dominic Stanca, care este consacrată experienței de medic în armata austro-maghiară din timpul primului război mondial.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII OCTOMBRIE

115 de ani de la dezvelirea Grupului statuar *Matia Corvin*, monument emblematic al orașului, opera sculptorului Fadrusz János (12.10.1902)

Grupul statuar *Mathias Rex* din Piața Unirii reprezintă monumentul cel mai cunoscut al orașului Cluj-Napoca, fiind situat lângă Biserica *Sfântul Mihail*, la rândul ei un edificiu monumental, ridicat în Evul Mediu. Ideea unui monument dedicat marelui rege al Ungariei din secolul al XV-lea exista încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea, când Consiliul Local al orașului Cluj a lansat un concurs în acest scop, câștigat în 1894 de sculptorul maghiar Fadrusz János. Cu ocazia aniversării, în 1896, a o mie de ani de la descălecarea maghiarilor în Pannonia, a fost pusă piatra de temelie a monumentului, în 30 septembrie, în prezența reprezentantului personal al împăratului Francisc Iosif, a 37 de membri ai parlamentului de la Budapesta și a președintelui acestuia.

Capodopera lui Fadrusz, înfățișându-l pe regele Matia Corvin călare, într-o poziție autoritară, primind omagiul din partea a patru mari comandanți militari, a fost dezvelită la data de 12 octombrie 1902, în fața unei mulțimi entuziasmata, de către arhiducele Joseph August de Austria, reprezentantul personal al împăratului Francisc Iosif, în prezența a numeroase personalități marcante din Ungaria, printre care președintele Camerei Deputaților, Appony Albert, prim-ministrul Széll Kálmán și terminând cu cel mai mare romancier maghiar, Jókai Mór.

Tot cu prilejul acestei inaugurări, a fost reamenajată Piața Centrală pentru a face din ea centrul reprezentativ al orașului. De-a lungul timpului, acest spațiu a suferit mai multe reamenajări, în cadrul cărora au fost tăiate mai multe alei care duceau la grupul statuar și a fost organizat spațiul verde. Însăși monumentul a cunoscut câteva intervenții de la inaugurare și până astăzi, unele de restaurare, altele din motive de dispută asupra apartenenței etnice a marelui rege. Astfel, dacă la inaugurare, statuia regelui cuprindea numele acestuia în limba maghiară – MÁTYÁS KIRÁLY -, după Unirea din 1918, acesta va fi scris în limba română – MATEI CORVIN -, iar după 1945 și până astăzi, în limba latină – MATHIAS REX.

După 1989, monumentul a fost din nou în centrul unor manifestări politicianiste și naționalist-șovine, atenuate însă, mult în ultimii ani și prin colaborarea româno-maghiară la restaurarea edificiului statuar în 2010, ceea ce a permis o nouă inaugurare a sa și o vizibilitate mai mare din punct de vedere turistic și cultural.

Bibliografie

1. *Cluj-Napoca – Inima Transilvaniei/* Dorin Alicu.- Cluj-Napoca: Editura Studia, 1997
2. *Așezăminte Istorice de Patrimoniu din Cluj-Napoca/* Ioan Ciorca, Leonard Horvath (edit.).- Cluj-Napoca: Editura Napoca Star, 2011
3. *Cluj-Napoca. Ghid turistic, istoric, cultural/* Gaal, Gyorgy.- Cluj-Napoca: Editura Tortoma, 2014
4. *Clujul din cuvinte/* Irina Petraș (coord.).- Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2008

OCTOMBRIE

15 ani de la înființarea **Cenaclului Traian Brad** în cadrul Bibliotecii Județene *Octavian Goga* Cluj (00.10.2002)

1 octombrie

Ziua Internațională a Persoanelor în vârstă

Ziua Internațională a Muzicii

2 octombrie

Ziua Internațională a Medicului

Ziua Internațională a Non-Violenței

Ziua Mondială a Arhitecturii (Prima zi de luni a lunii octombrie)

185 de ani de la nașterea etnografului și sociologului englez **Edward Burnett TYLOR**, fondatorul antropologiei culturale (02.10.1832-02.01.1917)

4 - 10 octombrie

Săptămâna Mondială a Spațiului Cosmic

4 octombrie

Ziua Mondială a Habitatului

125 ani de la nașterea medicului **Dominic STANCA**, întemeietorul primului spital de ginecologie-obstetrică din Cluj (04.10.1892-02.04.1979)

5 octombrie

Ziua Mondială a Educatorului

140 de ani de la nașterea poetului simbolist **Ștefan PETICĂ** (05.10.1877-17.10.1904)

7 octombrie

135 de ani de la nașterea folcloristului **Ioan CARANICA** (07.10.1882-30.10.1965)

10 octombrie

Ziua Mondială a Sănătății Mentale

Ziua Națională de Comemorare a Victimelor Holocaustului

50 de ani de la moartea istoricului și arheologului clujean **Mihail MACREA** (19.07.1908 – 10.10.1967)

11 octombrie

Ziua Europeană a Părinților

85 de ani de la nașterea istoricului și arheologului clujean **Hadrian DAICOVICIU**, membru al Societății de Studii Clasice și al Uniunii Internaționale de Științe pre- și protoistorice. Premiul *Vasile Pârvan* al Academiei Române (1965) (11.10.1932-04.10.1984)

12 octombrie

115 de ani de la dezvelirea **Grupului statuar Matia Corvin**, monument emblematic al orașului, opera sculptorului Fadrusz János (12.10.1902)

145 de ani de la emiterea Decretului imperial prin care împăratul Francisc Iosif I prevedea înființarea Universității din Cluj (12.10.1872)

14 octombrie

145 de ani de la nașterea filosofului, profesorului și omului politic **Petre P. NEGULESCU** (14/26.10.1872-?.04.1951)

15 octombrie

Ziua Internațională a Femeilor din Mediul Rural

Ziua Internațională a Nevăzătorilor - Ziua bastonului alb

95 de ani de la încoronarea lui Ferdinand I ca rege al României întregite, în Catedrala de la Alba-Iulia (15.10.1922)

16 octombrie

Ziua Internațională a Alimentației

Günther GRASS, prozator și dramaturg german. Premiul Nobel pentru Literatură (1999) - 90 de ani (16.10.1927)

17 octombrie

Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei

18 octombrie

110 ani de la nașterea dramaturgului, romancierului, publicistului și memorialistului **Mihail SEBASTIAN** (pseudonimul literar al lui Iosef M.Hechter) (18.10.1907- 29.05.1945)

90 de ani de la înființarea **BBC - The British Broadcasting Corporation** (Corporația Britanică de radiodifuzare)

19 octombrie

10 ani de la lansarea serviciului de **Bibliotecă Mobilă** în cadrul Bibliotecii Județene *Octavian Goga* Cluj (19.10.2007)

140 ani de la fondarea **Bibliotecii Municipale B.P.Hasdeu** din Chișinău (19.10.1877)

155 de ani de la nașterea inventatorului francez **Auguste LUMIÈRE** care, împreună cu fratele său **Louis**, a realizat în 1895 prima cameră de filmat denumită *cinematograf* (19.10.1862-10.04.1954)

20 octombrie

80 de ani de la nașterea istoricului, politologului și jurnalistului **Vlad GEORGESCU**, directorul departamentului românesc al postului de radio *Europa Liberă* (1983-1988) (20.10.1937-13.11.1988)

21 octombrie

245 de ani de la nașterea poetului englez **Samuel Taylor COLERIDGE** (21.10.1772-25.07.1834)

22 octombrie

135 de ani de la moartea pictorului **Ion ANDREESCU** (15.02.1850-22.10.1882)

145 de ani de la moartea prozatorului și criticului literar francez **Théophile GAUTIER** (31.08.1811-22.10.1872)

23 octombrie

200 de ani de la nașterea lexicografului și enciclopedistului francez **Pierre LAROUSSE**, fondatorul cunoscutei edituri pariziene (1852) (23.10.1817–03.01.1875)

24-30 octombrie

Săptămâna Internațională consacrată Dezarmării

24 octombrie

Ziua Internațională a Organizației Națiunilor Unite

Ziua Internațională a Dezvoltării Informaționale

25 octombrie

Ziua Forțelor Armate Române

115 ani de la nașterea criticului și istoricului literar clujean **Dumitru POPOVICI** (25.10.1902-06.12.1952)

26 octombrie

60 de ani de la moartea prozatorului grec **Nikos KAZANTZAKIS** (18.02.1883-26.10.1957)

27 octombrie

Ziua Mondială a Patrimoniului Audiovizual

235 de ani de la nașterea marelui compozitor și violonist italian **Niccolò PAGANINI** (27.10.1782-27.05.1840)

28 octombrie

65 ani de la moartea filozofului, sociologului, economistului și profesorului **Mircea VULCĂNESCU** (03.03.1904-28.10.1952)

29 octombrie

Ziua Internațională a Internetului

135 de ani de la nașterea dramaturgului și romancierului francez **Jean GIRAUDOUX** (29.10.1882-31.01.1944)

31 octombrie

Ziua Internațională a Mării Negre

Ziua Arhivelor Naționale

385 de ani de la nașterea pictorului olandez **Jan VERMEER** (31.10.1632-15.12.1675)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII NOIEMBRIE

Irina PETRAȘ

70 de ani

Date biografice: n. 27 noiembrie 1947, Chirpăr /județul Sibiu. Critic literar, eseistă, traducătoare. Președinta filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor din România (2005-)

A absolvit Facultatea de Filologie a Universității Babeș-Bolyai Cluj (1970) și a obținut doctoratul în litere cu teza *Camil Petrescu – prozatorul* (1980).

Devine, pentru o scurtă perioadă, profesoară de limba și literatura română la Liceul Pedagogic din Zalău (1970-1971), apoi la Liceul Teoretic din Agnita (1971-1972) și la Liceul *Ady-Șincai* din Cluj-Napoca (1972-1975). Este asistent universitar la cursurile pentru studenți străini de la Facultatea de Filologie din Cluj-Napoca, unde predă până în 1985. Renunță la învățământ și se angajează ca bibliograf la Biblioteca Județeană *Octavian Goga* Cluj. După 1989, se dedică activității editoriale, mai întâi la Editura Didactică și Pedagogică (1990-1999), iar apoi este redactor-șef la Editura *Casa Cărții de Știință* din Cluj (1999-2012). În prezent, este președinta Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor din România (din 2005).

A primit numeroase premii: Premiul Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj (1992, 1993, 1995, 1998, 1999, 2003, 2004, 2008), Premiul *Lucian Blaga* al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1992), Premiul *Salonului de Carte* Cluj (1993, 1997), Premiul de excelență al revistei *Contemporanul. Ideea europeană* (2006), Premiul pentru critică al revistei *Poesis* (2007), Premiul pentru critică al revistei *Nord literar* (2011).

A colaborat la *Dicționarul Scriitorilor Români* (coord. Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu) vol. 2, 3, 4, 1995-2002 și *Dicționarul General al Literaturii Române*, 2004-2005.

A îngrijit ediții din operele lui Ion Brad (1989), Ioana Em. Petrescu (1999, 2001), Radu Stanca (2001), Ion Creangă (1999, 2001), Ioan Pavel Petraș (2004).

A fost distinsă cu Ordinul *Meritul Cultural* în rang de cavaler, categoria A (2004) și în rang de ofițer (2010). Este membră a *The International Women's Writing Guild*, New York.

Opera (selectiv):

Proza lui Camil Petrescu (1981); *Curente literare* (1992); *Figuri de stil* (1992); *Ion Creangă, povestitorul* (1992); *Genuri și specii literare* (1993); *Literatură română contemporană* (1994); *Știința morții* (1995, 2001); *Teoria literaturii* (1996, 2002, 2008); *Eminescu* (1997); *Limba, stăpâna noastră. Încercare asupra feminității limbii române* (1999); *Feminitatea limbii române. Genosanalize* (2002); *Despre locuri și locuire* (2005); *Clujul literar 1900-2005* (2005); *Despre feminitate, moarte și alte eternități* (2006); *Teme și digresiuni* (2006); *Literatura română contemporană. O panoramă* (2008); *100 de ani de viață literară transilvană* (coord.) (2008); *Clujul din cuvinte* (coord.) (2009); *Ion Budai-Deleanu 250* (coord.) (2010); *Literatură română contemporană. Prelungiri* (2010); *Locuirea cu stil* (2010); *Clujul din povești* (coord.) (2011); *Promenada scriitorilor* (coord.) (2012); *Oglinda și drumul. Prozatori contemporani* (2013); *Vitriliul și fereastra. Poeți români contemporani* (2015).

Aprecieri critice:

Alex Ștefănescu: *Irina Petraș este un critic literar complet. Comentează producția editorială curentă, scrie și despre clasici, pentru a oferi contemporanilor repere, întocmește lucrări de sinteză, face considerații asupra limbii române, participă la colocvii și lansări de cărți și mai și conduce Filiala Cluj a UR, nu ca o funcționară, ci ca un creator de viață literară. Iar toate acestea le face cu talent și inspirație, dându-le celor din jur sentimentul plăcut că se află în raza unei conștiințe critice atotcuprinzătoare și atotpătrunzătoare, că scrisul lor nu este o invocare adresată nimănui.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII NOIEMBRIE

145 de ani de la festivitățile de inaugurare, la Cluj, a Universității Regale Maghiare
(10.11.1872)

În secolul al XIX-lea, la Cluj ca și în întreaga Transilvanie a crescut sentimentul necesității creării unei universități moderne. După 1867, o dată cu instaurarea dualismului austro-ungar, ideea apare tot mai clar exprimată în viața politică și culturală din Transilvania. În septembrie 1869, baronul Eötvös József, Ministru al Cultelor și Învățământului Public a vizitat Clujul formulând promisiunea privind deschiderea Universității. Proiectul de lege pentru crearea acesteia a fost prezentat Parlamentului la 2 februarie 1871, dar Eötvös a murit, iar proiectul a fost amânat. În această etapă de creare a Universității din Cluj, elita românească a cerut paritate între limba română și maghiară în viitoarea universitate însă aceste revendicări nu au apărut în proiectele de organizare a Universității.

Acțiunile în favoarea universității maghiare din Cluj au fost reluate în 1872 sub auspiciile noului ministru Pauler Tidvar. La 28 mai 1872, Împăratul Franz Iosif a acceptat ca noul Ministru al cultelor și instrucției publice să supună Parlamentului proiectul de lege și de buget privind viitoarea universitate. În consecință, Parlamentul l-a însărcinat pe ministrul Pauler cu deschiderea universității cu începutul anului universitar 1872/1873, cu recrutarea personalului didactic și găsirea de spații necesare desfășurării activității. Cele două articole ale legii privind înființarea universității din Cluj, art. XIX și XX, au fost semnate de împărat în 12 octombrie 1872.

Deschisă la 19 noiembrie 1872, Universitatea din Cluj avea patru facultăți: Drept și Științe de Stat; Medicină; Filosofie, Litere și Istorie; Matematică și Științele Naturale la care se adăuga un curs de Farmacie. Pe lângă aceste facultăți a fost fondat și un Institut Pedagogic, menit să pregătească profesori pentru școala secundară.

Potrivit statutului Universității, fiecare facultate era condusă de un decan, ales pentru un an și subordonat Consiliului Universității, în fruntea căruia se afla un rector. Primul rector al Universității a fost Berde Áron. Profesorii universității erau numiți de împărat pe baza recomandării făcute de ministrul Cultelor și Educației. Primii profesori au fost numiți la 29 septembrie 1872. Între ei se aflau Kolozsvári Sándor, Csily Viktor, Kokch Antal, Concha Gyözö și Plösz Sándor, în total 40 de persoane.

Sub aceste auspicii, Universitatea din Cluj și-a început activitatea în noiembrie 1872 cu un total de 285 de studenți dintre aceștia 173 urmau dreptul, 18 filosofia, 21 medicina și 26 matematica sau științele naturii.

La 4 ianuarie 1881, împăratul Franz Iosif a emis documentul oficial de întemeiere a Universității din Cluj și a acceptat ca această instituție să îi poarte numele.

Între anii 1893-1902 s-a construit clădirea centrală a Universității clujene, realizată după planurile arhitectului Károly Meixner și construită de antreprenorul Károly Reményik, iar între anii 1906-1909 s-a construit clădirea Bibliotecii Centrale Universitare din Cluj, bibliotecă ce funcționa din 1872, fiind înființată odată cu Universitatea.

Din anul 1872 și până în anul 1918, la Universitatea din Cluj au studiat peste 40.000 de studenți, dintre care 2635 români. Dintre personalitățile românești care au trecut pe la Universitatea Franz Iosif din Cluj trebuie să îi amintim pe: Iuliu Maniu, Iuliu Hațieganu, George Coșbuc, Vasile Meruțiu, și alții.

Universitatea din Cluj a fost cea de-a doua universitate de stat (după Universitatea din Pesta) din Regatul Ungariei, parte a Imperiului Austro-Ungar.

Bibliografie:

1. *University and Society: A History of Cluj Higher Education in the 20-th Century*/ Edited by Vasile Pușcaș. – Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 1999. ISBN 973-595-051-0, p. 39-41

NOIEMBRIE

1 noiembrie

Ziua Radiodifuziunii Române

110 ani de la moartea dramaturgului, romancierului și poetului francez **Alfred JARRY** (08.09.1873-01.11.1907)

4 noiembrie

110 ani de la nașterea prozatoarei **Cella SERGHI** (22.10.1907–19.09.1992)

170 de ani de la moartea compozitorului romantic și pianistului german **Felix MENDELSSOHN-BARTHOLDY** (03.02.1809-04.11.1847)

5 noiembrie

75 de ani de la nașterea prozatorului, profesorului universitar și omului politic **Mihai SIN**. Laureat al Premiului Uniunii Scriitorilor din România (1978, 1985) (05.11.1942-06.05.2014)

6 noiembrie

135 de ani de la nașterea inginerului și pilotului **Aurel VLAICU**, proiectantul primului avion de construcție metalică din lume (1912-1913) (06.11.1882-31.08.1913)

7 noiembrie

Ziua Internațională a Victimelor Comunismului

90 de ani de la nașterea sociologului clujean **Ioan ALUAȘ** (07.11.1927-25.02.1994)

150 de ani de la nașterea fizicienei și chimistei franceze de origine poloneză **Marie CURIE** (Marya Skłodowska). Premiul Nobel pentru Fizică (1903) și Chimie (1911) (07.11.1867-04.07.1934)

8 noiembrie

Ziua Mondială a Calității

9 noiembrie

Ziua Internațională de Luptă Împotriva Fascismului și Antisemitismului

10 noiembrie

Ziua Mondială a Științei pentru Pace și Dezvoltare

Ziua Artileriei Române

145 de ani de la festivitățile de inaugurare, la Cluj, a **Universității Regale Maghiare** (10.11.1872)

Ștefan CAZIMIR, istoric literar, caragialeolog, om politic, membru în Parlamentul României (1990-2004) - 85 de ani (10.11.1932)

125 de ani de la nașterea ziaristului și scriitorului clujean **Ion CLOPOȚEL**, inițiator al anchetelor sociale ca gen publicistic în România (10.11.1892 - 23.08.1986)

11 noiembrie

Ziua Amintirii (pentru comemorarea eroilor din cele două războaie mondiale)

95 de ani de la nașterea prozatorului american **Kurt VONNEGUT** (11.11.1922-11.04.2007)

12 noiembrie

155 de ani de la nașterea omului politic **Vasile GOLDIȘ**, conducător al Partidului Național Român din Transilvania, președinte al **ASTREI** (1923-1932) și membru de onoare al Academiei Române (1919) (12/24.11.1862-10.02.1934)

13 noiembrie

Ziua Internațională a Educației Copiilor Nevăzători

14 noiembrie

Ziua Mondială a Diabetului

16 noiembrie

95 de ani de la nașterea scriitorului portughez **José SARAMAGO**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1998) (16.11.1927-18.06.2010)

17 noiembrie

Ziua Internațională a Studenților

Ziua Mondială a Filosofiei

Martin SCORSESE, regizor american de film - 75 de ani (17.11.1942)

90 de ani de la nașterea istoricului clujean **MAGYARI András** (17.11.1927 - 16.06.2006)

18 noiembrie

95 de ani de la moartea prozatorului francez **Marcel PROUST** (10.07.1871-18.11.1922)

65 de ani de la moartea poetului francez **Paul ÉLUARD** (Éugene Grindel) (14.12.1895-18.11.1952)

19 noiembrie

Ziua Cercetătorului și Proiectantului din România

Ziua Bărbatului (prin decret prezidențial 03.03.2016)

105 ani de la nașterea medicului și biologului **George-Emil PALADE**, om de știință american de origine română, membru de onoare al Academiei Române (1975), laureat al Premiului Nobel pentru Medicină (1974) (19.11.1912-08.10.2008)

70 de ani de la moartea biologului român **Emil RACoviȚĂ**, fondatorul biospeologiei, membru și președinte al Academiei Române (1927-1929), profesor la Universitatea din Cluj (1920-1947) (15.11.1868-19.11.1947)

20 noiembrie

Ziua Universală a Copiilor - Ziua Convenției pentru drepturile copilului (UNICEF)

145 de ani de la nașterea marelui pictor **Gheorghe PETRAȘCU**. Membru al Academiei Române (1936) (20.11.1872-01.05.1949)

65 de ani de la moartea filosofului, esteticianului, criticului literar italian **Benedetto CROCE** (25.02.1866-20.11.1952)

21 noiembrie

Ziua Mondială a Televiziunii

Ziua Mondială a Salutului

130 de ani de la moartea folcloristului și povestitorului **Petre ISPIRESCU** (ianuarie1830-21.11.1887)

22 noiembrie

Ziua Națională Împotriva Fumatului

140 de ani de la nașterea poetului maghiar **ADY Endre** (22.11.1877-27.01.1919)

24 noiembrie

90 de ani de la moartea omului politic liberal **Ionel I. C. BRĂTIANU**, președinte al PNL (1909-1927) (20.08.1864-24.11.1927)

25 noiembrie

Ziua Internațională a Nonviolentei

Ziua Internațională pentru Eliminarea violenței împotriva femeilor

Doina CETEA (Doina Bendorfeanu), poetă. Premiul Uniunii Scriitorilor din România (2002) - 75 de ani (25.11.1942)
455 de ani de la nașterea dramaturgului spaniol **Lope de VEGA** (Lope Felix de Vega Carpio) (25.11.1562-27.08.1635)

27 noiembrie

Irina PETRAȘ, critic literar și traducător, președintă a filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor din România (2005-) - 70 de ani (27.11.1947)
150 de ani de la nașterea biologului **Grigore ANTIPA**, întemeietor al Muzeului de Istorie Naturală a României și membru al Academiei Române (1910) (27.11.1867-09.03.1944)

28 noiembrie

105 de ani de la nașterea actorului **Colea RĂUTU** (Colea Rutcovschi) (28.11.1912-14.05.2008)
110 ani de la nașterea prozatorului și criticului de cinema italian **Alberto MORAVIA** (28.11.1907–26.09.1990)
385 de ani de la nașterea compozitorului francez de origine italiană **Jean Baptiste LULLY** (Giovanni Battista Lulli) (28.11.1632–22.03.1687)

29 noiembrie

220 ani de la nașterea compozitorului italian **Gaetano DONIZETTI** (29.11.1797–08.04.1848)
165 de ani de la moartea istoricului, omului politic și revoluționarului **Nicolae BĂLCESCU** (29.06.1819-29.11.1852)

30 noiembrie

Ziua Mondială Împotriva Pedepsei cu Moartea

Ziua Românilor de Pretutindeni

Ovidiu GHITTA, istoric și profesor universitar clujean. Decan, în exercițiu, al Facultății de Istorie și Filosofie din cadrul Universității Babeș-Bolyai (2007-) – 55 de ani (30.11.1962)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII DECEMBRIE

JANOVICS Jenő

145 de ani de la naștere

Date biografice: n. 08.12.1872, Ungvár/Ungaria – d. 16.11.1945, Cluj. Actor, scenarist, regizor, director al Teatrului Maghiar din Cluj, producător de film, considerat pionier al cinematografului din Ungaria și România.

A obținut bacalaureatul la Budapesta (1891), după care s-a înscris la Universitatea Tehnică și, în paralel, la Academia de Actorie. În anul 1896 s-a stabilit la Cluj, înscriindu-se și la Universitatea *Francisc Iosif*, la specializările *Limba și literatura franceză*, *Limba și literatura maghiară* și *Filosofie*. În anul 1900 a obținut titlul de Doctor în filologie.

Odată cu stabilirea la Cluj și angajarea sa la teatru, Janovics a interpretat primul său rol, *Otto* din spectacolul *Banul Bánk*. Talentul său a determinat numirea sa ca regizor la doar 24 de ani. După o scurtă perioadă de întrerupere a activității la Cluj, în anul 1906, a fost numit în fruntea Teatrului Național Maghiar din Cluj. Janovics a preluat directoratul teatrului și în această calitate și coordonarea activității de construcție a noii clădiri a teatrului, din Piața Avram Iancu de azi (inaugurată la 8 septembrie 1906). După aceasta, Janovics a trecut la construcția clădirii actuale a Teatrului Maghiar din Cluj (inaugurată la 18 iulie 1910). Pentru a crește numărul de spectatori, Janovics a deschis deja din 1906 seria spectacolelor pentru tineret și a inițiat serii și cicluri tematice de spectacole (1911 ciclul dramaturgiei maghiare, 1912-1913 ciclul dramaturgiei antice, 1913-1914 ciclul shakespearian).

Atracția lui Janovics pentru cinematografie avea să se materializeze în anul 1913, când Casa de producție *Pathé* din Paris și-a dat acordul de a colabora cu Janovics pentru producția primului film clujean *Mânzul șarg* (*Sárga Csikó*), care a avut premiera pe 21 ianuarie 1914, la Budapesta. În anul 1914, Janovics și-a înființat propriul său studio de producție de film, Studioul *Janovics*, apoi cu firma *Projectograph*, în anul 1915 Casa de filme *Proja*. În primăvara anului 1916, Janovics a înființat singur Casa de film *Corvin*, apoi un an mai târziu, Casa de producție, *Transsylvania*. Între 1913 și 1920 Janovics a produs 64 de filme și două scheciuri cinematografice. A fost scenaristul a 31 dintre ele, regizorul a 33 și a figurat ca actor în cinci dintre filmele realizate și a fost producătorul fiecăruia dintre ele.

În anul 1919, trupa lui Janovics avea să se mute în Teatrul de vară de lângă Parcul Central. În anul 1930 a demisionat din funcția de director, iar în vara anului 1933 s-a retras din teatru. A regizat peste 1000 de spectacole.

A urmat o perioadă de declin. În anul 1945 a redevenit director al Teatrului Maghiar, decedând în timp ce-și pregătea discursul pentru deschiderea stagiunii.

Aprecieri critice:

Jordáky Lajos: *Janovics Jenő este un om etic. Această exprimare nu înseamnă simplu, că este corect, sau cu un comportament moral ireproșabil. Semnificația este mai mult de atât. Este luptătorul pentru o cauză mare. Este purtătorul unor principii vii. Este un om curat. [...] Janovics Jenő nu este ardelean, dar a ales destinul marilor ardeleni.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII DECEMBRIE

50 de ani de la inaugurarea *Casei Radio* din Cluj
(29.12.1967)

Cluj-Napoca este unul dintre orașele mari din România care dispune de un post public teritorial de radio. Istoria acestei instituții media începe în 1954, când postul funcționa într-un cadru de provizorat pe strada Rakoczi, nr. 60 (actuala strada Eremia Grigorescu) din cartierul Grigorescu. Discuțiile privind dezvoltarea postului de radio datează din jurul anului 1960, prin acordarea unor sume de bani, la început mai mici, apoi tot mai mari, pentru construirea unei clădiri destinate în exclusivitate activităților de radio. Obstacolele ivite pe parcurs, de la necesitatea unei documentații stufoase de construcție, până la fondurile insuficiente, au fost, în cele din urmă, surmontate prin acceptarea politică a proiectului în decembrie 1965, permițând organizarea imediată a șantierului. Pentru alegerea locației noii clădiri, care avea să se numească generic *Casa Radio*, existau două variante, una pe strada Republicii, cealaltă la capătul străzii Donath. Cum accesul pe prima stradă, pe timp de iarnă, putea să pună probleme mașinilor, s-a ales varianta a doua, unde topografia locului indica o livadă și o căsuță dărăpănată, care trebuiau, însă, expropriate. La delimitarea terenului s-a ținut cont și de o eventuală construcție, într-un viitor care nu era precizat, a unui Studio de Televiziune, lucru rămas, de altfel, fără nicio realizare până astăzi.

După numeroase sincope de-a lungul perioadei de executare a lucrărilor, marcate, din nou, de fonduri financiare insuficiente, de un du-te-vino Cluj-București, de intervenții la anumite instituții, dar și de lucrări prost realizate, s-a reușit, la 29 decembrie 1967, inaugurarea noului sediu al studioului teritorial de radio Cluj, sub denumirea consacrată până astăzi de *Casa Radio*. Primele emisiuni au fost difuzate în ianuarie 1968, după o verificare a întregii aparatură electronice, dispunându-se de un studio mare de înregistrări muzicale, de unul pentru cele teatrale, de alte studii mai mici și de mai multe încăperi pentru regia tehnică și control. Casa Radio mai dispunea de o bibliotecă, 3 fonoteci, o centrală telefonică, 25 de birouri pentru redacție și administrație, încăperi pentru depozitarea instrumentelor muzicale și altele.

Între 1972 și 1985, aici a funcționat și Studioul TVR Cluj, redeschis în ianuarie 1990, fiind unul dintre motivele pentru care astăzi clădirea este mai degrabă cunoscută ca fiind sediul TVR Cluj, decât cel al Radioului Cluj.

Bibliografie

1. *Primăveri hertziene. Radio Cluj 45.*- Cluj-Napoca: Editura Napoca Star, 1999
2. *Microfonul cu cerneală!* Cornel Udrea (coord.)- Cluj-Napoca: Editura Napoca Star, 2009
3. [TVR Cluj](#), accesat la 10 octombrie 2016

DECEMBRIE

1 decembrie

Ziua Internațională de Combatere și Profilaxie a Maladiei SIDA
Ziua Națională a României

2 decembrie

Ion POJAR, tenor, prim solist al Operei Naționale Române din Cluj - 65 de ani (02.12.1952)

3 decembrie

Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități

5 decembrie

Ziua Internațională a Voluntariatului pentru Dezvoltare Economică și Socială

7 decembrie

90 de ani de la nașterea prozatorului și traducătorului clujean **FODOR Sándor**. Laureat al Premiului Uniunii Scriitorilor din România (1966) și al Premiului Academiei Române (1983) (07.12.1927-28.03.2012)

8 decembrie

Ziua Constituției României

145 de ani de la nașterea scenaristului, regizorului și producătorului de film clujean **JANOVICS Jenő**, pionier în arta cinematografică din Ungaria și România. (08.12.1872 - 28.02.1946)

9 decembrie

Ziua Internațională Împotriva Corupției

75 de ani de la nașterea ziaristului clujean, redactor-șef al cotidianului *Adevărul de Cluj*, **Ilie CĂLIAN** (09.12.1942-14.06.2016)

10 decembrie

Ziua Internațională a Drepturilor Omului

11 decembrie

Ziua Internațională a Muntelui

14 decembrie

85 de ani de la nașterea dramaturgului **Dumitru SOLOMON** (14.12.1932-10.02.2003)

15 decembrie

130 de ani de la nașterea pianistei și profesoarei **Cella DELAVRANCEA** (15.12.1887-09.08.1991)

16 decembrie

Ziua Solidarității Naționale Împotriva Dictaturii

135 de ani de la nașterea compozitorului, folcloristului și muzicologului maghiar **KODÁLY Zoltán** (16.12.1882-06.03.1967)

17 decembrie

225 de ani de la susținerea primului spectacol dramatic al *Erdélyi Magyar Nemes Színjárszó Társaság* [Societatea Nobiliară de Teatru Maghiar din Transilvania], în sala de dans a *Palatului Rhédey*. Cu acesta era marcat **începutul teatrului profesionist clujean** (17.12.1792).

18 decembrie

Ziua Internațională a Emigranților

Ziua Minorităților Naționale

280 de ani de la moartea celebrului lutier italian **Antonio STRADIVARI** (1644-18.12.1737)

20 decembrie

Ziua Internațională a Solidarității Umane

180 de ani de la apariția primului cotidian românesc intitulat **România**, editat de *Florian Aaron* și *Gheorghe Hill* (20.12.1837)

22 decembrie

Ziua Libertății României

90 de ani de la înființarea *Societății de Difuziune Radiofonică* din România, devenită ulterior Societatea Română de Radiodifuziune (1927)

25 decembrie

Sărbătoarea Nașterii Domnului Isus Christos. Crăciunul

26 decembrie

55 de ani de la moartea poetului, dramaturgului și regizorului clujean **Radu STANCA** (05.03.1920 - 26.12.1962)

27 decembrie

Ziua Națională a Actorului

195 de ani de la nașterea chimistului și biologului francez **Louis PASTEUR**, fondatorul imunologiei (27.12.1822-28.09.1895)

28 decembrie

80 de ani de la moartea compozitorului francez **Maurice RAVEL** (07.03.1875-28.12.1937)

29 decembrie

50 de ani de la inaugurarea *Casei Radio* din Cluj (29.12.1967)

31 decembrie

175 de ani de la nașterea prozatorului **Iacob NEGRUZZI**, întemeietor al Asociației literare *Junimea*, director al revistei *Convorbiri literare* (1867-1895), membru (1881) și președinte al Academiei Române (1893-1894, 1910-1913, 1923-1926) (31.12.1842-06.01.1932)

140 de ani de la moartea pictorului realist francez **Gustave COURBET** (10.06.1819-31.12.1877)

165 de ani de la inaugurarea Teatrului cel Mare (viitorul **Teatru Național** din București), realizată cu piesa *Zoe sau Un amor românesc*, un vodevil cu cântece (compozitor Ion Andrei Wachmann) (31.12.1852)